

РІЧНИЙ ЗВІТ

2021

ЗМІСТ

РОЗДІЛ 1 ВСТУП

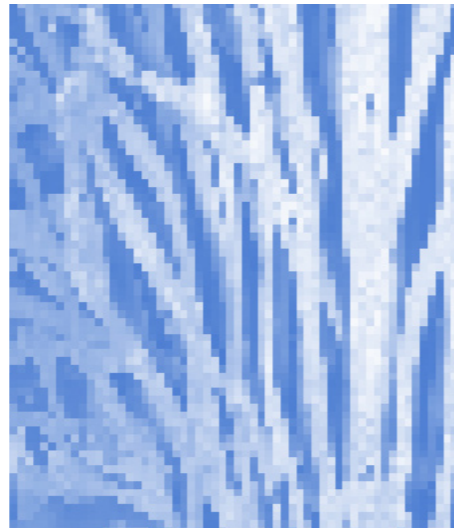
ст. 04

РОЗДІЛ 2 ВІЗУАЛЬНЕ МИСТЕЦТВО

ст. 24

РОЗДІЛ 3 ЛІТЕРАТУРА

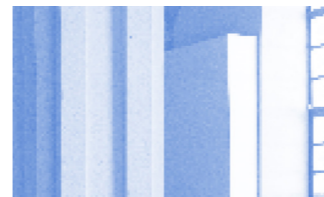

ст. 54

ст. 66

РОЗДІЛ 5 ЦИФРОВИЙ АРСЕНАЛ

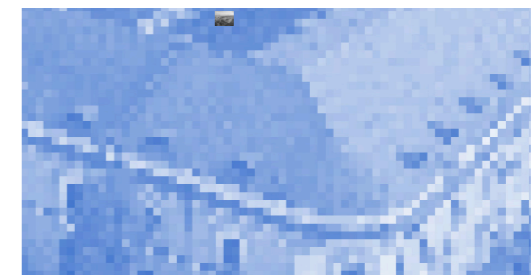
ст. 90

РОЗДІЛ 6 ІНСТИТУЦІЙНІ ПРОЄКТИ

ст. 108

РОЗДІЛ 9 КОМАНДА І КОНТАКТИ

ст. 152

РОЗДІЛ 7 ФІНАНСИ

ст. 120

ст. 146

РОЗДІЛ 8 ПАРТНЕРИ

РОЗДІЛ 1
ВСТУП

ЗВЕРНЕННЯ ГЕНЕРАЛЬНОЇ ДИРЕКТОРКИ

Я пишу це звернення у квітні 2022 року, як і передбачав від початку річний план роботи нашої інституції. Але пишу після довгих тижнів повномасштабного російського вторгнення, які змінили багато чого: речей, процесів, планів, навіть оцінок. Можна б сказати, що до 24 лютого 2022 року тривав довгий 2021 рік. Це дещо нагадує довге тривання 1990-х аж до Революції гідності, котра змінила безліч речей і розпочала новий відлік.

Відтак, чи має значення звіт за 2021 рік — текст настільки, здається, прозаїчний — перед лицем війни, неймовірних людських страждань і щоденних загроз? Зрештою, на тлі нових пріоритетів кожної української інституції культури щодо безпеки культурного надбання і донесення українського голосу до міжнародної спільноти? Ми впевнені, що так.

ОЛЕСЯ ОСТРОВСЬКА-ЛЮТА
ГЕНЕРАЛЬНА ДИРЕКТОРКА

Віримо, що наші щорічні звіти — це не лише інформування сучасника, актуальне тут і зараз, а й матеріали для майбутнього дослідника історії. Зокрема, історії українських культурних інституцій, діячів культури й процесів творчої сцени загалом. Саме втрата відомостей про культурне життя України в першій половині ХХ століття є такою болючою для суспільства, яке намагається осмислити своє минуле й уявити майбутнє. І ми хотіли б, аби ніщо не змусило нас втрачати знання про себе самих знову.

Отже, яким був 2021 рік для Арсеналу? З одного боку, склався винятково турбулентний рік з управлінської точки зору: влітку відбувався плановий конкурс на заміщення посади генерального директора Мистецького арсеналу. Восени декілька ключових співробітників прийняли рішення покинути інституцію, а декілька блискучих фахівців приєдналися. Це мало свої наслідки. Передусім, у результаті конкурсу Арсенал отримав новий, а точніше — увіразнив і консолідував раніше присутній, але не основний, фокус програмної роботи: ми задекларували, що надалі зосередимо більше уваги на розвитку програми сучасного мистецтва. Україна давно потребує спеціальної інституції сучасного мистецтва, і саме Арсенал, мультидисциплінарний культурний осередок, може та прагне виконувати цю роль поруч з іншими програмними фокусами своєї роботи — на музейну роботу й літературну та книжкову сцену. Від управління програмами Мистецького арсеналу відійшла Юлія Ваганова, заступниця директора з програмних питань, натомість до команди приєдналася в якості заступниці директора Ольга Жук саме із завданням розвивати напрям сучасного мистецтва і посилювати музейну роботу. Ще однією заступницею директора стала Анна Погрібна, чий зусилля зосереджено на питаннях дигіталізації, розвитку книжкових і літературних програм, включно із Книжковим Арсеналом, а також освітньої компоненти нашої роботи.

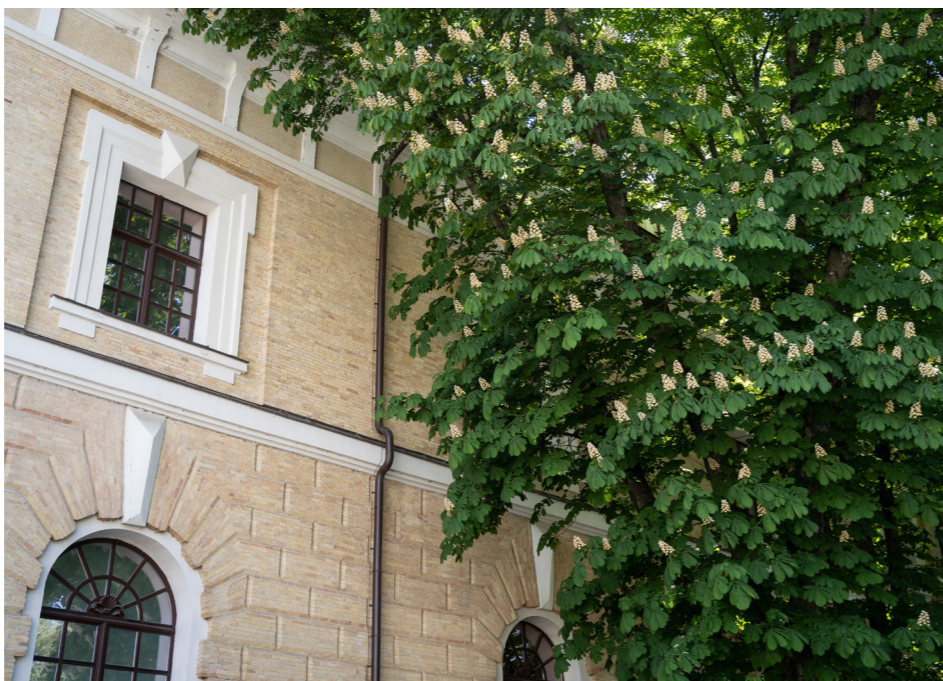

Фото — Олександр Попенко

У 2021 році ми багато працювали й над питаннями реставрації і завершення будівельних робіт у Старому арсеналі — нашій основній будівлі. Провідну роль тут відігравав заступник директора з інженерних та господарських питань Володимир Бабюк, а управлінську та фінансову сталість забезпечував заступник директора з розвитку Мар'ян Манько. До кінця року ми завершили монтаж системи професійного освітлення на першому поверсі Старого арсеналу, а також розробку проектно-кошторисної документації для подальших реставраційних і будівельних робіт. Ми не встигли завершити будівельну експертизу цієї документації, оскільки тендер на роботи перервало російське вторгнення. Але сподіваємося, я б навіть сказала, впевнені, що це вдасться зробити надалі.

На наступних сторінках ви прочитаєте про нашу програмну роботу. Дозволю собі лише згадати виставковий проєкт, який ми закрили напередодні війни, але над котрим працювали впродовж кількох попередніх років — «Футуромарення», виставку, присвячену українському футуризму. Цей проєкт вимагав розгалуженої пошукової роботи, відвідування багатьох музеїв та місць українського футуризму. Одним із таких було й знамените село Чорнянка на Херсонщині, яке завдяки гостинності родини братів Бурлюків стало осередком творчого руху, що його нині вважаємо визначальним для української культури початку ХХ століття — футуризму. Зараз саме Херсонщина зазнає нападів російських окупаційних військ, а великою мірою й перебуває під окупацією. Трагічним чином російська війна проти України ще раз демонструє важливість досліджувати та пам'ятати українську культуру, і навіть такі, здавалося б, на перший погляд «домашні» події як зібрання мистецької молоді в садибі родини Бурлюків. З часом саме вони можуть визначити лице всієї культури. Я тішуся і вдячна команді Арсеналу, зокрема, кураторам Вікторії Величко та Ігорю Оксаметному, а також керівниці музейного відділу Ользі Мельник та архітекторці виставки Лері Гуєвській, що в 2021 році нам вдалося розповісти про український футуризм, показавши складність — історичну, естетичну, автобіографічну — цього явища.

Впевнена, що розкажемо ще багато таких історій в майбутньому. І над цим ми працюємо вже зараз, навесні 2022 року.

КОЛЕКЦІЯ

Олександр Богомазов.
Космос. 1910-ті.
Фото – Олександр Попенко

Упродовж 2021 року значна увага команди Мистецького арсеналу була сфокусована на дослідженні власної колекції в контексті її поповнення, експозиційної інтерпретації та оцифрування. Натепер загальна кількість предметів основного та експериментального фондів становить 4765 одиниць обліку, з яких 641 надійшли упродовж 2021 року. Переважну більшість складають археологічні матеріали, отримані під час розкопок на території Мистецького арсеналу в 2005–2010 роках. Важливим аспектом взаємодії з археологічними артефактами є їхня наукова реставрація. Зокрема, студентами кафедри техніки та реставрації творів мистецтва НАОМА було реконструйовано 7 археологічних предметів.

Водночас пріоритетом формування власної збірки Мистецького арсеналу залишається фіксація сучасного мистецького ландшафту. Важливим поповненням колекції є твори Бориса Михайлова з серії «Промзона» (2011 рік), що були передані митцем. На жаль, переговори щодо подальшого поповнення колекції творами були перервані через активізацію російської військової агресії.

У межах підготовки виставки «Футуромарення» тривала розбудова мережі міжінституційної комунікації та залучення до експонування предметів Музейного фонду України, що зберігаються поза межами нашої інституції. Загалом до формування експозиційного контенту долучились 20 державних інституцій культури та 10 колекціонерів. Водночас Мистецький арсенал надав твори Олександра Богомазова з власної колекції для експонування на виставці «Олександр Богомазов. Творча лабораторія», яка відбулась у Національному художньому музеї Литви (Lithuanian National Museum of Art) 04 червня – 25 липня 2021 року.

Мистецький арсенал як нова інституція формує власну колекцію практично з нуля упродовж понад 15 років. За цей час, в процесі пошуків інституційних засад Мистецького арсеналу пріоритети колекціонування змінювались. Це обумовило характер зібрання, а отже й строкатість колекції. Деякі предмети опинились у колекції Мистецького арсеналу випадково, інші ж є результатом цілеспрямованого збирання. У 2021 році ми вирішили провести своєрідну музейну звірку зібраного. Попри спонтанність колекції, вдалось оприаявити механіку надходження предметів та продемонструвати змістовні зв'язки між ними. Чи мають історичні предмети художню цінність? Як перетинається колекція з історичним контекстом? Для цього ми звертаємось до розмаїття нашої колекції: від раритетних предметів до творів сучасного мистецтва, розповідаючи про їхні мистецький, історичний та соціально-політичний контексти. Всередині колекції ми шукали ті твори та об'єкти, що визначають культурний ландшафт і створюють можливість для

історичних інтерпретацій. Саме навколо них мала вибудуватись наша комунікація з глядачем, яка дозволила змодельовати експозиційну візію, що її ми планували оприлюднити в межах виставкового проєкту влітку 2022 року. Зокрема, це було цікавим у контексті планів розбудови програми Мистецького арсеналу «Музей сучасного мистецтва». Наше дослідження вже виявило певні лакуни, які потребували глибшого пошуку задля формування елементів, яких бракує для вичерпного висвітлення художніх практик останніх десятиліть.

Натомість дедалі більше зусиль команда докладала для забезпечення колекції. Ця проблема існує від початку російської агресії у 2014 році. Невдовзі в Мистецькому арсеналі почали вживати профілактичні безпекові заходи. Став у пригоді й досвід співробітників, набутий під час подій Революції гідності, а також міжнародні практики та навчання. У листопаді 2015 року керівниця відділу музейної справи Ольга Мельник брала участь у Всеукраїнському семінарі-тренінгу «Перша допомога культурній спадщині в умовах надзвичайних ситуацій», який був організований ГО «Музей Майдану», Національним центром народної культури «Музей Івана Гончара», Національним музеєм-заповідником українського гончарства в Опішному за підтримки Посольства США в Україні, Фонду культури і розвитку Принца Клауса (Нідерланди). Окрім теоретичної складової тренінгу відбулись також практичні сесії з моделювання конкретних ситуацій і підходів до захисту культурного середовища у випадку надзвичайних ситуацій. Були розглянуті типи й особливості зберігання експонатів, види небезпек і загроз, способи стабілізації ситуації, організація переміщення експонатів, документування та облік, методика облаштування тимчасових фондосховищ, організація команди колекції та розподіл ролей, підготовка до надзвичайних ситуацій в мирний час, міжнародне та національне законодавство у сфері охорони культурної спадщини тощо.

Досвід, набутий під час тренінгу, дозволив скласти безпекову «дорожню карту» на випадок надзвичайної ситуації: ми створили команду порятунку колекції, підготували необхідні пакувальні матеріали, визначили приміщення для тимчасового розміщення музейних предметів тощо. Мабуть, найскладнішим викликом для нас було складання евакуаційних списків першої черги – адже кожен предмет має самодостатню цінність, і визначити навіть серед нашої доволі нечисленної колекції «платинову» було непросто. Ми довго сподівалися, що теоретичні підготовчі напрацювання не доведеться втілювати на практиці.

Олександр Богомазов.
В'язниця. 1914 р.
Фото – Олександр Попенко

Натомість наприкінці 2021 року, за нашими оцінками, надзвичайна ситуація набула невідворотного характеру. Відтоді, у взаємодії з групою цивільного захисту Мистецького арсеналу, команда порятунку колекції почала готувати до переміщення музейні предмети, які були внесені до списку першої черги евакуації. Це дозволило вже в перші години після нападу агресора вранці 24 лютого перемістити їх зі стаціонарного до тимчасового сховища, а відтак і здійснити їхню зовнішню евакуацію.

З очевидних причин ми не вказуємо ані склад переміщеного, ані місця евакуації, сподіваючись, що вже в найближчому часі зможемо це зробити, а також назвати ті інституції та колег, які виявили солідарність із Мистецьким арсеналом і сприяли збереженню його колекції. На початку березня нам вдалось також здійснити внутрішню евакуацію другої черги та забезпечити ті музейні предмети, що залишились у стаціонарних фондovих приміщеннях. Віримо, що наразі можна говорити про досвід Мистецького арсеналу як вдалий безпековий кейс. Водночас, тепер ми отримали досвід, який воліли би ніколи не набувати.

ОЛЬГА МЕЛЬНИК
КЕРІВНИЦЯ ВІДДІЛУ
МУЗЕЙНОЇ СПРАВИ

МИСТЕЦЬКИЙ АРСЕНАЛ ПЕРЕД ЗАГРОЗАМИ ВІЙНИ

Чи були ми, члени команди Мистецького арсеналу, готові до того, що саме 24 лютого 2022 року прокинемось і почнемо день не зі звичної чашки кави, збирання дітей до школи і себе до роботи? Чи були ми дійсно готові до повномасштабного вторгнення Росії? У кожного з нас буде своя персональна відповідь на це нелегке питання. Але як співробітники відповідальної інституції, впевнено можемо сказати, що ми були наготові. Мистецький арсенал — стійка інституція, яка з роками навчилась ефективно працювати в умовах невизначеності, розробляючи паралельно декілька сценаріїв розвитку подій, плануючи свою програмну та операційну діяльність з урахуванням різних обставин.

ЮЛІЯ КОЛОМАК
КЕРІВНИЦЯ ВІДДІЛУ
РОЗВИТКУ ПАРТНЕРСТВ
І ПОСЛУГ
ДЛЯ ВІДВІДУВАЧІВ

Наприкінці 2021 року ми активізували діяльність групи цивільного захисту, до якої увійшли співробітники з різних відділів Арсеналу. Нашим завданням було проаналізувати можливі варіанти розвитку подій та напрацювати зрозумілі алгоритми наших дій у цих випадках. Так, однією з перших з'явилась інструкція дій на випадок відсутності зв'язку в Києві та/чи по всій країні. Інструкція передбачала, хто зі співробітників повинен дістатися до офісу, в який спосіб, та які завдання на них покладені.

Далі ми розбили завдання за напрямками і визначили відповідальних співробітників. У нашому фокусі були загальна безпека, адміністрування будівель і території, робота з колекцією, робота з документацією, сховище для співробітників та відвідувачів Арсеналу тощо. На щотижневих зустрічах робочої групи проговорювали, що вже вдалося зробити і що плануємо.

Відтак ми підготували сховище й обладнали його необхідними меблями та речами загального вжитку, забезпечили наявність достатньої кількості питної води та інших речей першої необхідності. Всі співробітники були ознайомлені з місцем розташування та шляхом до сховища.

Співробітники бухгалтерії, відділу кадрів та відділу юридичного забезпечення подбали про те, аби зробити паперові та цифрові копії критичної документації та забезпечити їхнє зберігання. Відділ інформаційного забезпечення подбав про додаткові хмарні сховища та збереження результатів програмної та операційної діяльності Мистецького арсеналу.

Разом із начальником охорони ми переглянули різні інструкції на випадок надзвичайних ситуацій та адаптували їх під актуальні виклики. Звісно, ми остерігались того, щоб із такою кількістю інструкцій та інтенсивної підготовки не провокувати панічних настроїв у колег, але саме усвідомлення того, що всі знають, як діяти в тому чи іншому випадку, стало ефективною протидією цим настроям.

Нарешті, ми організували для частини співробітників тренінг з надання першої домедичної допомоги. На другий день тренінгу припав початок повномасштабної війни.

Жанна Кадирова.
Без назви. 2014 р.
Фото – Олександр Попенко

24 лютого команда Мистецького арсеналу звернулася до міжнародних партнерів із закликом про солідарність і підтримку. Ми заохочували колег поширювати інформацію про російську війну в Україні, ініціювати публічні заяви від галузевих асоціацій – письменників, видавців, книгопродавців, митців, надавати правдиві коментарі міжнародним ЗМІ. Також ми просили публічно ділитися історіями успішної співпраці з Україною, адже за останні роки наша країна здійснила значний поступ саме у мистецтві, літературі, культурній дипломатії, поділяючи та просуваючи європейські цінності. Окрім того, ми заохочували партнерів і надалі приділяти увагу сучасному українському мистецтву та книгам письменників, які писали і пишуть про війну в Україні, що триває вже 8 років.

Росія віддавна використовувала культуру як засіб пропаганди і маніпуляцій, зокрема пропонуючи імперський погляд на українську історію та суспільство. Мистецький арсенал зосередився на діяльності, яка допомагає зміцнювати українські голоси на міжнародній культурній сцені, показувати сучасну українську культуру і спадщину, яку саме й прагне знищити або заглушити Росія, розв'язавши цю війну.

Відтак ми, разом із партнерами, зокрема Українським інститутом, звернулися до іноземних інституцій культури із закликом призупинити участь Росії в міжнародних культурних подіях; бойкотувати події та проекти, організовані російськими інституціями і фондами, які прямо чи непрямо пов'язані з путінським режимом та/або фінансуються російською державою і приватним капіталом; скасувати співпрацю з російськими митцями; вилучити зі складу наглядових рад інституцій представників, пов'язаних з російською державою та/або російським приватним капіталом; відмовитися від фінансування, благодійних внесків і спонсорської підтримки від російських організацій та тих їхніх партнерів, які працюють в інших країнах.

Ми налагодили швидку та ефективну комунікацію з книжковими ярмарками по всьому світу і в складі робочої групи профільних інституцій культури забезпечили участь України у форматі стенду-маніфесту у книжковому ярмарку в Болоньї (21–24 березня), у Лондонському книжковому ярмарку (5–7 квітня) та у Festival du Livre de Paris в Парижі (22–24 квітня). Фінал проекту українсько-шотландської співпраці «Beyond Any Curtain», що його провадив Мистецький арсенал упродовж 2021 – на початку 2022 року, було переформатовано в поетичне турне містами Європи. Проект «Література на експорт» було трансформовано відповідно до нових умов. Тепер він спрямований на поширення каталогів наших видавців за кордоном: це допомагає налагоджувати і поглиблювати співпрацю з іноземними партнерами та підтримувати українські видавництва. Команда Книжкового Арсеналу не лише інформувала світову книжкову спільноту про російсько-українську війну, а й комунікувала можливості допомоги постраждалим у війні, зокрема дітям-переселенцям, видавцям, перекладачам. Щорічний проект для підлітків «Антитвір», фінал якого традиційно відбувається під час Книжкового Арсеналу, також було трансформовано. Ми зберегли ядро і основну цінність проекту, який дає підліткам можливість самовираження через практики творчого письма, але відмовилися від конкурсної складової – робота кожного учасника та учасниці буде розміщена на сайті Книжкового Арсеналу. Також ми запрограмували серію освітніх онлайн-зустрічей та воркшопів для підтримки (зокрема психологічної) та заради створення спільноти молодих творців і творчинь.

Український стенд на Лондонському книжковому ярмарку

У квітні у Парижі відкрилася виставка «Незламні. Українська фотографія», яка згодом буде представлена і в інших містах. Кураторкою виставки виступила керівниця відділу сучасного мистецтва Мистецького арсеналу Соломія Савчук. Під час Венеційської бієнале Мистецький арсенал у співпраці з Fondazione Imago Mundi представив скульптуру Олекси Фурдіяка «Коліна»; з травня вона виставлятиметься у Gallerie delle Prigioni з нагоди відкриття виставки «Україна: короткі історії», котра включатиме твори сучасних художників з України, як продовження та розширення виставки Imago Mundi Collection Ukraine, що була презентована в MAXXI у Римі до 25 квітня. Усі кошти, зібрані під час виставки, Fondazione Imago Mundi передає до фонду надзвичайних гуманітарних ситуацій в Україні, заснованого УВКБ ООН, ЮНІСЕФ та Червоним Хрестом.

Український стенд на Лондонському книжковому ярмарку

Лабораторія сучасного мистецтва «Мала Галерея Мистецького арсеналу» почала архівувати роботи українських художників(ць), створені в часи війни. Ініціатива отримала назву «Україна в огні». Невдовзі архів стане доступним у цифровому форматі як онлайн-платформа, яка репрезентуватиме широкий зріз мистецьких висловлювань, що в різні способи рефлексують та документують теперішні події в Україні.

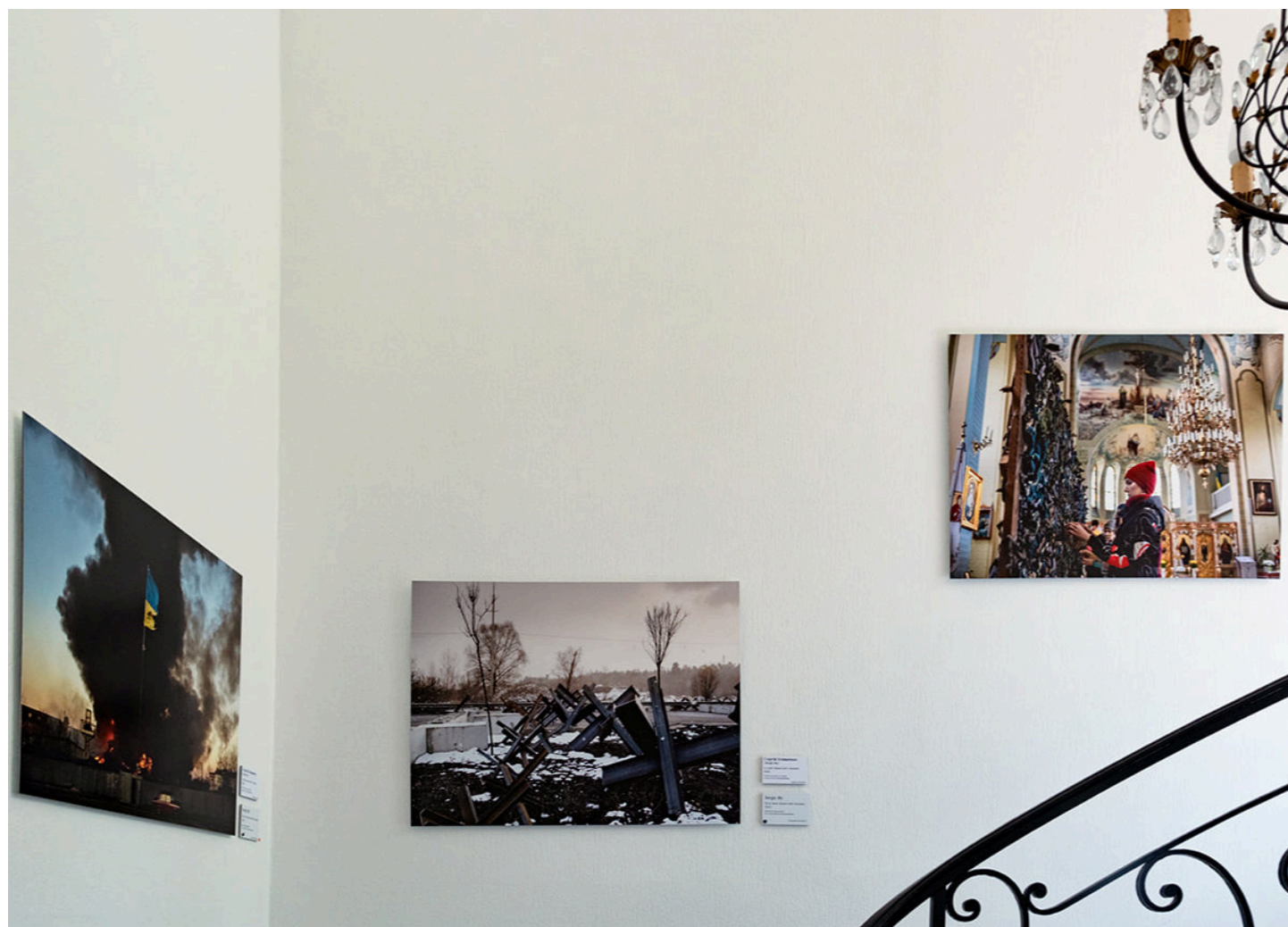
Мистецька акція, організована Justice Murals у співпраці з художником Аланом Марлінгом та Мистецьким арсеналом в Сан-Франциско (США). Фото – Justice Murals

Ще до початку повномасштабного вторгнення, у ніч на 22 лютого 2022 року, американський арт-проект Justice Murals у співпраці з художником Аланом Марлінгом та Мистецьким арсеналом організував мистецьку акцію в Сан-Франциско (США) на підтримку України. На стіну Палацу образотворчих мистецтв та на стіну хмарочосу були спроектовані анімовані твори з колекції Мистецького арсеналу. Картина Казимира Малевича «Супрематична композиція 1», ескіз костюму воїна для балету «Нур і Анітра» Анатолія Петрицького, портрет Василя Седяра руки Михайла Бойчука, твір «Вулиця» Анатолія Сумара, «Подорож навколо світу» Соломона Нікрітіна, «Чорне море» Зої Лерман та ескіз рук Василя Єрмилова були анімовані студією анімації Pause to Play у межах проекту Мистецького арсеналу «Жива колекція». Протягом березня-квітня ми продовжили цю співпрацю і в цьому ж форматі провели низку вуличних благодійних арт-акцій на підтримку ЗСУ та фонду «Повернись живим».

Розуміючи, які загрози несе війна і для української мистецької спільноти, Мистецький арсенал став партнером Мистецького Фонду Екстреної Допомоги, ініційованого громадською організацією «Музей сучасного мистецтва» (МОСА). Разом із партнерами, серед яких також видання «Заборона» та галерея The Naked Room, ми проводимо фандрейзингову діяльність, розглядаємо заявки на підтримку, щоб митці й працівники культури могли бути в безпеці та продовжувати свою мистецьку практику. За два місяці роботи Фонд зібрав майже 3 мільйони гривень і підтримав 371 особу.

Юлія Козловець, директорка Міжнародного фестивалю «Книжковий Арсенал» на Регіональній видавничій конференції країн Кавказу та Чорноморського басейну.

Виставка «Незламні. Українська фотографія» в Парижі. Кураторка – Соломія Савчук. Фото – Fred Jaqueneau

Мистецький арсенал зміг досить швидко переформатувати свою діяльність. Як мультидисциплінарна інституція, ми продовжили розвивати різні програмні напрямки. Досвід роботи в умовах постійної невизначеності, зумовленої ковідом, несталим програмним фінансуванням і частою та непередбачуваною зміною урядових політик, розвинув здатність швидко реагувати і мати арсенал запасних планів. А організаційна культура, в основі якої довіра і значна автономність дії, дозволила команді продовжити роботу без жорсткої вертикальної координації. Аналізуючи роботу інституції в березні-квітні, ми розуміємо, що дещо змінився вектор роботи (фокус на поглиблення міжнародної співпраці та, водночас, збереження спадщини), звузилися аудиторії (передусім, нині ми працюємо на підтримку видавничої, літературної та мистецької сфери), змінився масштаб (точкові акції й часто камерні проекти формують нашу програму, яку раніше складали великі виставки й фестивалі). Але як і раніше, ми працюємо задля того, щоб створювати такі взаємодії між людьми, спільнотами, інституціями, які посилюють спроможність людини та суспільства. І віримо, що в звіті про Мистецький арсенал у 2022 році зможемо написати також і про проекти в Старому арсеналі. А зараз повернімося у 2021 рік – наступні кілька розділів присвячені програмній діяльності Мистецького арсеналу саме в цей період.

МИСТЕЦЬКИЙ АРСЕНАЛ У 2021

3D-ТУРИ,
8 710 ПЕРЕГЛЯДІВ

ФЕСТИВАЛІ

ВИСТАВКИ
В СТАРОМУ
АРСЕНАЛІ

500 000

ОНЛАЙН-ВІДВІДУВАЧІВ

ПРОЄКТІВ
ЛАБОРАТОРІЇ
СУЧАСНОГО
МИСТЕЦТВА

АУДІОГІДИ 2 МОВАМИ,
13 503
ПРОСЛУХОВУВАНЬ

ВІДВІДУВАЧІВ

65 000

368

ОСВІТНІХ ЗАХОДІВ
І ЕКСКУРСІЙ

РОЗДІЛ 2

ВІЗУАЛЬНЕ МИСТЕЦТВО

ВИСТАВКИ
В СТАРОМУ АРСЕНАЛІ

КОЖНЫ ДЗЕНЬ. МИСТЕЦТВО.
СОЛІДАРНІСТЬ. СПРОТИВ
25.03.2021 – 06.06.2021

КУРАТОРСЬКА ГРУПА:

АЛЕКСЕЙ БОРИСЬОНОК, АНДРЕЙ ДУРЕЙКА, МАРИНА НАПРУШКІНА,
АНТАНІНА СТЕБУР, МАКСІМ ТИМІНЬКО, СЕРГЕЙ ШАБОХІН

Вигляд експозиції.
Фото – Олександр Попенко

Вигляд експозиції.
Фото – Олександр Попенко

Виставковий проєкт «Кожны дзень. Мистецтво. Солідарність. Спротив» представив зріз сучасного мистецтва Білорусі, що конструє і проявляє пульсуючі форми взаємодії, опору, колективності й майбутнього у протестному вимірі. Назва «Кожны дзень» («Кожний день») відсилає до гасла, яке скандують протестувальники в Білорусі, підкреслюючи тривалість спротиву і його ритм та підтримуючи впевненість, що протест триватиме завтра, що він не закінчиться. Від початку серпня 2020 року – перших ночей поліцейського насильства і днів масової мобілізації – це словосполучення відбиває темпоральність боротьби. Запозичуючи лозунг, виставка фокусувалася на дослідженні солідарності, «слабких» тактик спротиву, революційної поетики, технологічних інфраструктур, механізмів державного насильства, емоційного ландшафту та просторового й архітектурного вимірів протесту.

Подібно до протестного руху, який не має центру, виставка – на рівні архітектури, концепції й курування – не передбачала жорсткої лінійної структури. Її простір було організовано через низку концептуальних вузлів, що пронизували її наскрізь. Їх було представлено як десять термінів глосарію, що пов'язували між собою всі роботи на виставці. Мобільна архітектура експозиції була співзвучна динамічності й незавершеності політичної ситуації в країні.

Вигляд експозиції.
Фото – Олександр Попенко

ВИСТАВКИ
В СТАРОМУ АРСЕНАЛІ

Вся підготовка виставки велася дистанційно у різних країнах – Україна, Білорусь, Німеччина, Польща, Нідерланди, Австрія – і передбачала взаємодію з понад 80 учасниками й учасницями, складну логістику (зокрема транспортування мистецьких творів із різних країн ЄС і Білорусі). Близько 20 художниць і художників приїхали на монтаж у березні 2021 року, але за п'ять днів до відкриття у Києві було запроваджено «суворий» карантин, що передбачав зокрема заборону роботи закладів культури. Втім, виставка відкрилася, як і планувалося, у День Волі, у цифровому форматі. Ми запропонували відвідувачам онлайн-програму до відкриття, а невдовзі й 3D-тур, що став практично цифровою виставкою, адже давав можливість не тільки ознайомитися з експозицією, а й переглянути відеороботи чи їхні фрагменти, а також прослухати аудіогід. Окрім того, до виставки було створено путівник українською, англійською й білоруською мовами з інформацією про кожну роботу та автора (авторку). На початку 2022 року вийшов друком каталог виставки, що містить документацію представлених творів та експозиції, а також фрагменти текстів дослідниць і дослідників, важливих для розуміння характеру протесту в Білорусі.

Виставка була потужним жестом солідарності з революційними процесами в Білорусі і стала можливою завдяки підтримці Міжнародного фонду «Відродження», а також Представництва Фонду Конрада Аденауера в Україні, Представництва Фонду ім. Гайнріха Бюлля в Києві, Регіонального офісу Фонду ім. Фрідріха Еберта «Діалог Східна Європа», Представництва «Фонду Фрідріха Наумана» за Свободу в Україні та Білорусі, Представництва Фонду Ганса Зайделя в Україні та Білоруського фонду культурної солідарності.

Розмова з кураторами виставки «Кожны дзень» та Олесею Островською-Лютою в просторі виставки.
Фото – Олександр Попенко

Вигляд експозиції.
Фото – Олександр Попенко

Виставка «Кожны дзень. Мистецтво. Солідарність, Спротив» стала важливим культурним феноменом як для білоруського, так і для українського середовища. Передусім важливо, що виставка осмислила і концептуалізувала тактики і мережі солідарності, які були створені в полі сучасного білоруського мистецтва або через інструментарій сучасного мистецтва з 1989 року по 2021 рік. Важливо відзначити, що це наймасштабніша виставка білоруського мистецтва (на ній було представлено

майже 100 художників і художниць), яка коли-небудь була показана як всередині Білорусі, так і за її межами. Виставка отримала великий резонанс, її аналізували в e-flux, Єльському університеті, Принстонському університеті, Каліфорнійському університеті у США. Принципово, що ця виставка відбулася саме в Україні, оскільки це дозволило осмислити й український контекст спротиву, проаналізувати спільну деколоніальну оптику в боротьбі з імперським впливом Російської Федерації.

АНТАНІНА СТЕБУР
СПІВКУРАТОРКА
ВИСТАВКИ

ВИСТАВКИ
В СТАРОМУ АРСЕНАЛІ

ЧУТЛИВІСТЬ. СУЧАСНА УКРАЇНЬСЬКА ФОТОГРАФІЯ 29.07.2021 – 05.09.2021

КУРАТОРСЬКА ГРУПА:

МАКСИМ ГОРБАЦЬКИЙ, СОЛОМІЯ САВЧУК,
ОЛЕКСАНДР СОЛОВІЙОВ

Відкриття виставки.
Фото – Олександр Попенко

Вигляд експозиції.
Фото – Олександр Попенко

Виставковий проєкт «Чутливість. Сучасна українська фотографія» розглядав історичні, естетичні та формальні процеси, які відбувалися в медіумі фотографії в Україні за останні 30 років. Фіксуючи та аналізуючи їх, виставка створила підґрунтя для розуміння великого культурного пласту періоду Незалежності. Навіть при такому широкому охопленні авторів – а це понад 60 прізвищ і близько 100 фотопроектів – куратори не прагнули створити вичерпну енциклопедію сучасної фотографії. Будь-яке зібрання чи експозиція були б неповними, містили б певні лакуни, а часом і пропуски, зумовлені практичними чи історичними причинами.

Монтаж виставки.
Фото – Олександр Попенко

**ВИСТАВКИ
В СТАРОМУ АРСЕНАЛІ**

Вигляд експозиції.
Фото – Олександр Попенко

Головне завдання виставки – відчутти і передати час. І хоча йдеться про відносно коротку історичну дистанцію, вона все ж була надзвичайно насиченою подіями і трансформаціями. Це стосується не лише ходу самої історії, а й підходів до фотографії, серед яких реакція на ті революційні процеси у самому медіумі, що припали якраз на цей час. Регіональні особливості, різні проекти та серії, об'єднані в одній експозиції, здатні проявити взаємозв'язки й взаємовпливи у практиках українських фотографів і художників, що працюють з фотографією. Від класичної чорно-білої документальної фотографії до віднайдених інтернет-зображень, від фотографій з архіву до фотографій, що використовують цифрові алгоритми, фотографій як редімейдів, фотографій як зразків сучасного мистецтва до фотографії як соціальної практики. Але важливим було виявлення не лише спільних зв'язків, але й неминучих розривів, що характеризують цю специфіку розвитку.

Проект було підтримано Українським культурним фондом.

Відкриття виставки.
Фото – Олександр Попенко

Вигляд експозиції.
Фото – Олександр Попенко

СОЛОМІЯ САВЧУК
КЕРІВНИЦЯ
ВІДДІЛУ ПРОГРАМ
СУЧАСНОГО МИСТЕЦТВА

Обране нами хронологічне «рамкування» не випадкове, адже фотографія стала самодостатнім видом у системі сучасного українського мистецтва, починаючи з 1990-х. Саме тоді вона з'явилася на стінах великих багатопрофільних, вузькоспеціалізованих, персональних виставок, і з того моменту на певних відрізках зміщувала на другий план живопис, який тут довго домінував. Ми вважали актуальним подивитися на ці процеси цілісно та розгорнуто. Спробували показати загальну картину з представленням множинності підходів у використанні медіуму, та простежити, як саме змінювався образ, який цей медіум створював.

ВИСТАВКИ
В СТАРОМУ АРСЕНАЛІ

ФУТУРОМАРЕННЯ 15.10.2021 – 30.01.2022

КУРАТОРСЬКА ГРУПА:

ВІКТОРІЯ ВЕЛИЧКО, ІГОР ОКСАМЕТНИЙ

Вигляд експозиції.
Фото – Олександр Попенко

«Футуромарення» – черговий проєкт у лінійці досліджень Мистецького арсеналу з актуалізації інтелектуального доробку ХХ століття. Куратори виставки розглянули футуризм в Україні як цілісний світоглядний концепт, суголосний світовим модернізаційним процесам свого часу. До розробки концептуальних засад проєкту запросили 11 наукових консультантів, які досліджують історію мистецтва, театру, музики, кіно, літератури, архітектури. Проєкт розглянув футуризм в контексті актуального постколоніального дискурсу, представляючи його як самодостатній феномен в порівнянні з російською або італійською моделями та відзначаючи його як один із чинників формування української культурної та політичної ідентичності. У цьому сенсі «Футуромарення» – це проєкт не лише про мистецтво. Він, передусім, про людину і суспільство, які постають перед викликами доби – соціальними, економічними, світоглядними.

Акторська імпровізація
«Футуристичне перевтілення».
Фото – Олександр Попенко

Центральним візуальним втіленням проєкту стала масштабна експозиційна інсталяція площею 4 000 квадратних метрів. До формування експозиційного контенту долучились 20 державних інституцій культури та 10 колекціонерів. Запропонована Лерою Гуєвською візуальна інтерпретація наслідувала притаманні футуризму принципи експерименту та синтетичності. Крім оригінальних творів живопису і графіки, друківаних видань та документів, в експозиції широко використані сучасні медіа. Одним із найскладніших завдань при створенні виставки стала необхідність візуалізувати ідею, слово, текст і поєднати їх із оригінальними об'єктами у цілісну картину мистецьких практик футуристів. Наприклад, аби унаочнити футуристичне поезомалярство, де важливим є не лише текст, але і його візуалізація, було створено аудіовізуальну інсталяцію з елементами анімації на вірші Михайля Семенка, де перформерами виступили Ірина Славінська та Дмитро Хоркін. В цілому, застосування новітніх дизайнерських прийомів і різноманітних медіа перетворили експозицію «Футуромарення» на самодостатній арт-об'єкт у формі тотальної інсталяції, зробивши її візуально гармонійною і динамічною.

**ВИСТАВКИ
В СТАРОМУ АРСЕНАЛІ**

Вигляд експозиції.
Фото – Олександр Попенко

На основі матеріалів експедицій до села Красна Поляна на Харківщині та села Чорнянка на Херсонщині, що у 1910-ті роки були осередками футуризму, були створені медіа-продукти для експозиції та публікації на YouTube-каналі Мистецького арсеналу.

У межах проєкту відбулось декілька спеціальних подій, фокусом яких стало визначення футуристичних впливів на сучасні мистецькі практики. Наприклад, програма «Музика футуризму», створена у співпраці з Національним центром Олександра Довженка, була побудована на дослідженні кінематографічних і музичних мистецьких практик 1920-х років. В її межах відбувся показ стрічок українського режисера Євгена Деслава «Марш машин» (1927) та «Електричні ночі» (1928) з електроакустичним супроводом композиторки Алли Загайкевич. Великий резонанс мав музично-літературний перформанс і альбом «Фокстроти» – поп-апгрейд української поезії першої третини ХХ століття, створений письменником Сергієм Жаданом і композитором Юрієм Гуржи у співпраці з кураторкою Літературної лабораторії Мистецького арсеналу Оксаною Щур.

Кураторська екскурсія від Ігоря Оксаметного.
Фото – Олександр Попенко

Також відбувся міжнародний круглий стіл «Контексти українського футуризму», присвячений обговоренню особливостей його локальних моделей. До участі в дискусіях долучились відомі дослідники Олег Ільницький (професор Альбертського університету, Канада), Пьотр Рипсон (куратор Єврейського інституту історії, голова польського ICOM), Пшемислав Строжек (Польська академія наук, куратор Дрезденського архіву авангарду), Андрій Бояров (художник, дослідник авангарду, Україна), Ганна Веселовська (доктор мистецтвознавства, Інститут проблем сучасного мистецтва НАМ України), Ярина Цимбал (наукова працівниця, Інститут літератури ім. Т. Г. Шевченка НАН України). Подія відбулася в онлайн-форматі, відеозаписи доступні на YouTube-каналі Мистецького арсеналу.

Вигляд експозиції.
Фото – Олександр Попенко

У межах освітньої складової проєкту, окрім традиційних форматів взаємодії з відвідувачами, була розроблена перформативна програма. Зокрема, відбувалась акторська імпровізація-перформанс «Футуристичні перевтілення», у центрі якої був образ письменника-футуриста Михайля Семенка.

Проєкт «Футуромарення» викликав чималий резонанс – виставку відвідали понад 17 000 осіб, що свідчить про зростання суспільного запиту на переосмислення історичної спадщини. Проєкт було підтримано Українським культурним фондом.

ЛЕРА ГУЄВСЬКА
КЕРІВНИЦЯ ВІДДІЛУ
ДИЗАЙНУ ТА
ЕКСПОЗИЦІЙНОЇ РОБОТИ

Виставка «Футуромарення» стала черговим викликом для всієї команди: від пояснення нашій аудиторії, що ж таке український футуризм, до способів його презентації у просторі Мистецького арсеналу.

Надихаючись роботами Бурлюка та Семенка, Екстер і Петрицького, а саме їхньою творчою свободою та експериментальним підходом, ми вирішили уявити, як новаторський дух 20-х вплинув би на експозиційне представлення робіт. Ми підвішували справжній рояль, втілили багатоканальну відеопроєкцію з типографічною анімацією на вірші Семенка, винаходили світлові ефекти для залів. Виставка стала найбільш

відвідуваною і популярною за останні роки, а це значить, що ми змогли зацікавити сучасного глядача, бути і глибокими, і зрозумілими водночас.

ВИСТАВКИ
В МАЛІЙ ГАЛЕРЕЇ

Лабораторія сучасного мистецтва «Мала Галерея Мистецького арсеналу» – це довгостроковий проєкт, покликаний досліджувати актуальні мистецькі процеси й підтримувати та розвивати художню спільноту. Наші пріоритети: тематичні дослідження, доступна освіта, відкритість до експерименту, формування фахового кола професіоналів і професіоналок у галузі сучасного мистецтва навколо Мистецького арсеналу.

У 2021 році Лабораторія продовжила розвиток дослідницького напрямку, в межах якого фокусно працює із дослідженням фотографічного медіуму. Основною метою є інституціалізація фотографії, репрезентація множинності фотографічних практик, виявлення нових імен в українському контексті, дослідження маловідомих явищ в історії української фотографії. Цей напрямок реалізується з 2020 року через проведення історичних (архівних), індивідуальних та групових проєктів як молодих фотографів та фотографок, так і вже відомих в Україні та за її межами. Крім цього, Лабораторія продовжує імплементацію стратегічної візії щодо роботи з молодими художниками і художницями, реалізуючи експериментальні мистецькі проєкти. Окремим напрямком є освітня діяльність Лабораторії, до якої входять проведення лекцій і дискусій, кураторських екскурсій та написання дослідницьких текстів.

Виставка програми резиденцій UAAR.
«Тимчасова (не)доступність».
Фото – Олександр Попенко

ВИСТАВКИ
В МАЛІЙ ГАЛЕРЕЇ

ВИСТАВКИ
В МАЛІЙ ГАЛЕРЕЇ

Вигляд експозиції.
Фото – Олександр Попенко

Виставковий проєкт присвячений дослідженню архіву фотографа Олександра Ранчукова. Архів Олександра Ранчукова охоплює понад 40 років його фотографічної практики. На його світлинах – архітектура, пейзажі, вуличні сцени повсякденного життя, усі зроблені на чорно-білу плівку. На виставці показані артефакти та архівні світлини періоду 1980-х років – відскановані негативи, підготовлені до друку з мінімальним втручанням. Творчий доробок Ранчукова – це влучне захоплення моменту, в якому він жив, і який тепер уже представлений справжніми документами пізньорадянської доби. У межах виставки відбулася розмова з фотографом Олександром Гяделовим та дослідником і фотографом Олександром Ляпіним про творчість Олександра Ранчукова, взаємовідносини документальної фотографії та мистецтва, історію створення й діяльності фотографічного об'єднання «Погляд».

Вигляд експозиції.
Фото – Олександр Попенко

АРХІВ ФОТОГРАФА
ОЛЕКСАНДРА РАНЧУКОВА
26.11.2020 – 28.02.2021

КУРАТОР – МАКСИМ ГОРБАЦЬКИЙ

Вигляд експозиції.
Фото – Олександр Попенко

ВИСТАВКИ
В МАЛІЙ ГАЛЕРЕЇ

На виставці були представлені вибрані твори з семи проєктів, що репрезентують творчу практику художника за останні шістнадцять років. Роботи оприявнюють активістський художній метод Невілла, що базується на тісній взаємодії зі спільнотами, які знаходяться в центрі його зацікавлення. Одним із найбільш притаманних медіумів для Невілла є фотокниги, через стратегію створення та розповсюдження яких художник критикує існуючий спосіб комунікації між мистецтвом та його суб'єктами. Результатами його роботи в Україні стали серія знімків «Переміщені Українці» (2018), створена на замовлення Центру східноєвропейських і міжнародних досліджень (ZOiS – Zentrum für Osteuropa- und internationale Studien, Берлін), та серія «Відпочинок в Одесі» (2017), на замовлення The New York Times Magazine (дві останні серії були представлені на виставці «Обабіч» у Мистецькому арсеналі). До виставки на Your Art вийшов текст про творчий метод фотографа, а також відео-діалоги з Марком Невіллом. На початку 2022 року, незадовго до повномасштабного вторгнення Росії, вийшла друком книга Марка Невілла під назвою «Stop Tanks with Books» («Зупинити танки з книгами»), що присвячена Україні.

Вигляд експозиції.
Фото – Олександр Попенко

Вигляд експозиції.
Фото – Олександр Попенко

ПОРТ ГЛАЗГО
ТА ІНШІ ПРОЄКТИ
17.04.2021 – 30.05.2021

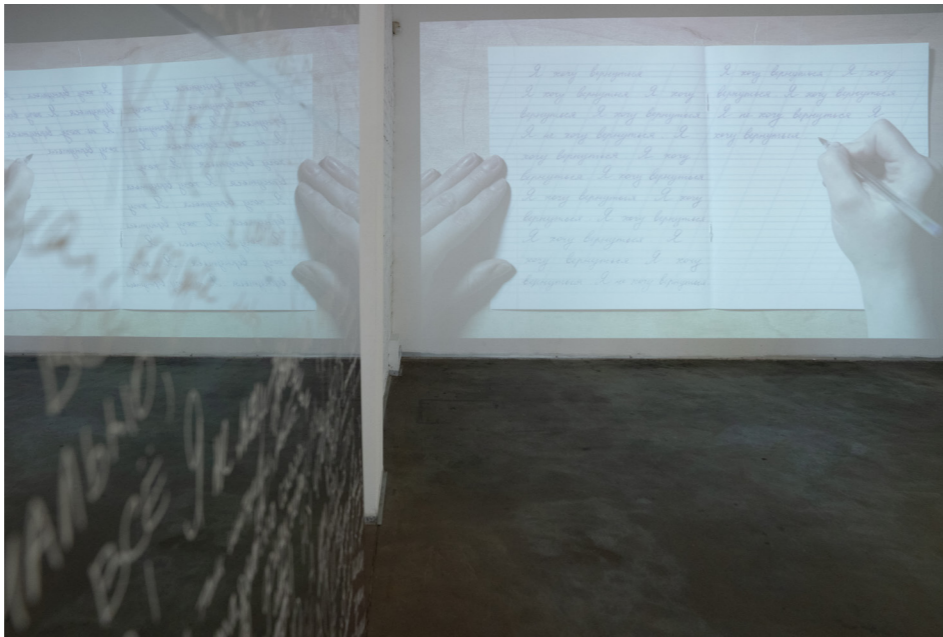

ХУДОЖНИК – МАРК НЕВІЛЛ

КУРАТОР – МАКСИМ ГОРБАЦЬКИЙ

Марк Невілл у просторі виставки.
Фото – Олександр Попенко

ВИСТАВКИ
В МАЛІЙ ГАЛЕРЕЇ

Вигляд експозиції.
Фото – Олександр Попенко

Проект «Лист до мами» базується на історіях людей, які вимушено покинули Білорусь і наразі вибудовують свій побут на новому місці. Основу проекту складають тридцять інтерв'ю з білорусами та білорусками, які художниця записувала протягом кількох місяців. Проект розкриває афективний бік досвіду переселення: особисті переживання, відчуття втрати дому, безпорадність і розгубленість, страх, невизначеність, почуття провини. У виставковому просторі представлено погляд на те загальне/різне, що пережили його учасники та учасниці. Художниця звертається до малюнку, перформансу та інсталяції, через які глядач або глядачка занурюється та переживає емоції людей, що покинули свою країну. У межах виставки «Лист до мами» Надя провела зустріч, на якій пропонувала місцевим жителям, взаємодіючи з листами учасників та учасниць проекту, написати власний лист чи зробити малюнок про те, чого не вистачає цим людям на новому місці. У межах експозиції кожен глядач та глядачка могла стати частиною проекту та створити свій малюнок або текст на основі листів. Через практику спільного письма та малювання художниця апелює до спільного проживання болісного досвіду й емпатії, а також створює поле для подальшого діалогу. Одним із результатів проекту став сайт-архів з більш широкою репрезентацією особистих історій учасників та учасниць, результатами зустрічей тощо. Проект реалізовано в межах резиденції Мистецького арсеналу та Goethe-Institut в Україні.

ЛИСТ ДО МАМИ 08.06.2021 – 04.07.2021

ХУДОЖНИЦЯ – НАДЯ САЯПІНА

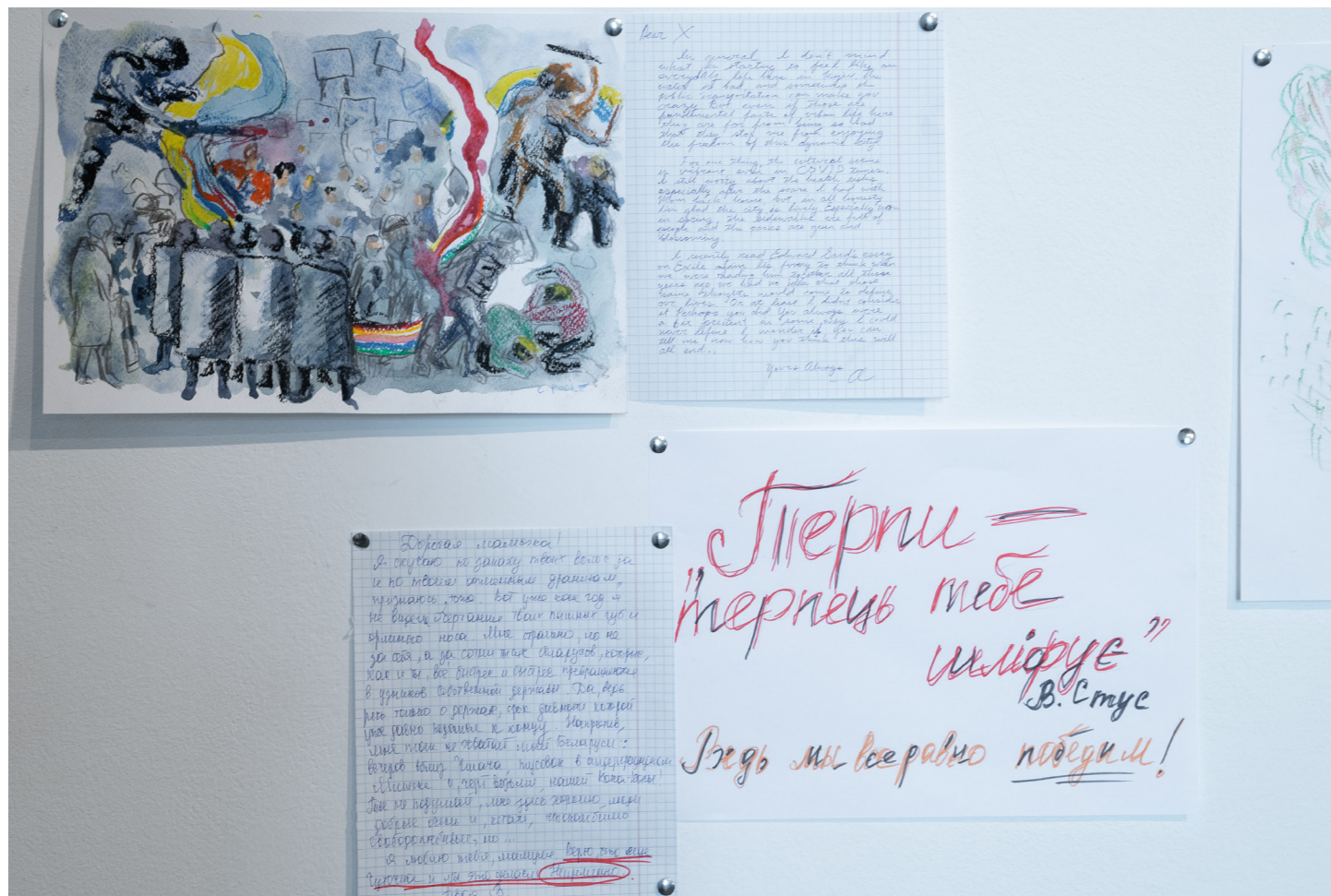
КУРАТОРКА – НАТАША ЧИЧАСОВА

Перформанс художниці Наді Саяпіної
в просторі виставки.
Фото – Олександр Попенко

ВИСТАВКИ
В МАЛІЙ ГАЛЕРЕЇ

Вигляд експозиції.
Фото – Олександр Попенко

Вигляд експозиції.
Фото – Олександр Попенко

Проект «Лист до мами» — це досвід співіснування разом та переживання травматичного досвіду іншого. Послідовно використовуючи практику медіації, в межах проекту художниця Надя Саяпіна проінтерв'ювала понад 30 людей, які вимушено покинули Білорусь через політичні причини. Проект чуттєво розкриває їхні досвіди, страхи, біль від втрати дому та почуття провини. Простір виставки «Лист до мами» створює ситуацію, у якій українські глядачі та глядачки стають співучасниками творення простору осмислення цих історій та жесту солідарності. Для Лабораторії сучасного мистецтва цей проект став важливим досвідом роботи з аудиторією та співтворення.

НАТАША ЧИЧАСОВА
КУРАТОРКА
ВИСТАВКИ

ВИСТАВКИ
В МАЛІЙ ГАЛЕРЕЇ

Вигляд експозиції.
Фото – Олександр Попенко

На виставці «Спроба контакту» представлено роботи різних поколінь випускників Школи фотографії, які є образним вираженням пошуку сучасного візуального художника. Школа фотографії Віктора Маруценка, заснована у 2004 році в Києві, є однією з найвідоміших в Україні. Кредо фотошколи – слова її засновника, фотографа Віктора Маруценка (1946–2020): «Наше завдання – не навчити користуватися фотоапаратом, а розкрити творчі здібності і таланти учня». У школі викладають історію фотографії та поглиблений практичний курс. Визначають форми подачі фотографії – від одиничної до складної у вигляді серій та фотоісторій. Слухачі вчаться працювати з великим масивом зображень, редагувати, відбирати знімки і формувати з них виразне висловлювання. Виставка відбулася за підтримки Українського культурного фонду як частина проекту «Чутливість. Сучасна українська фотографія».

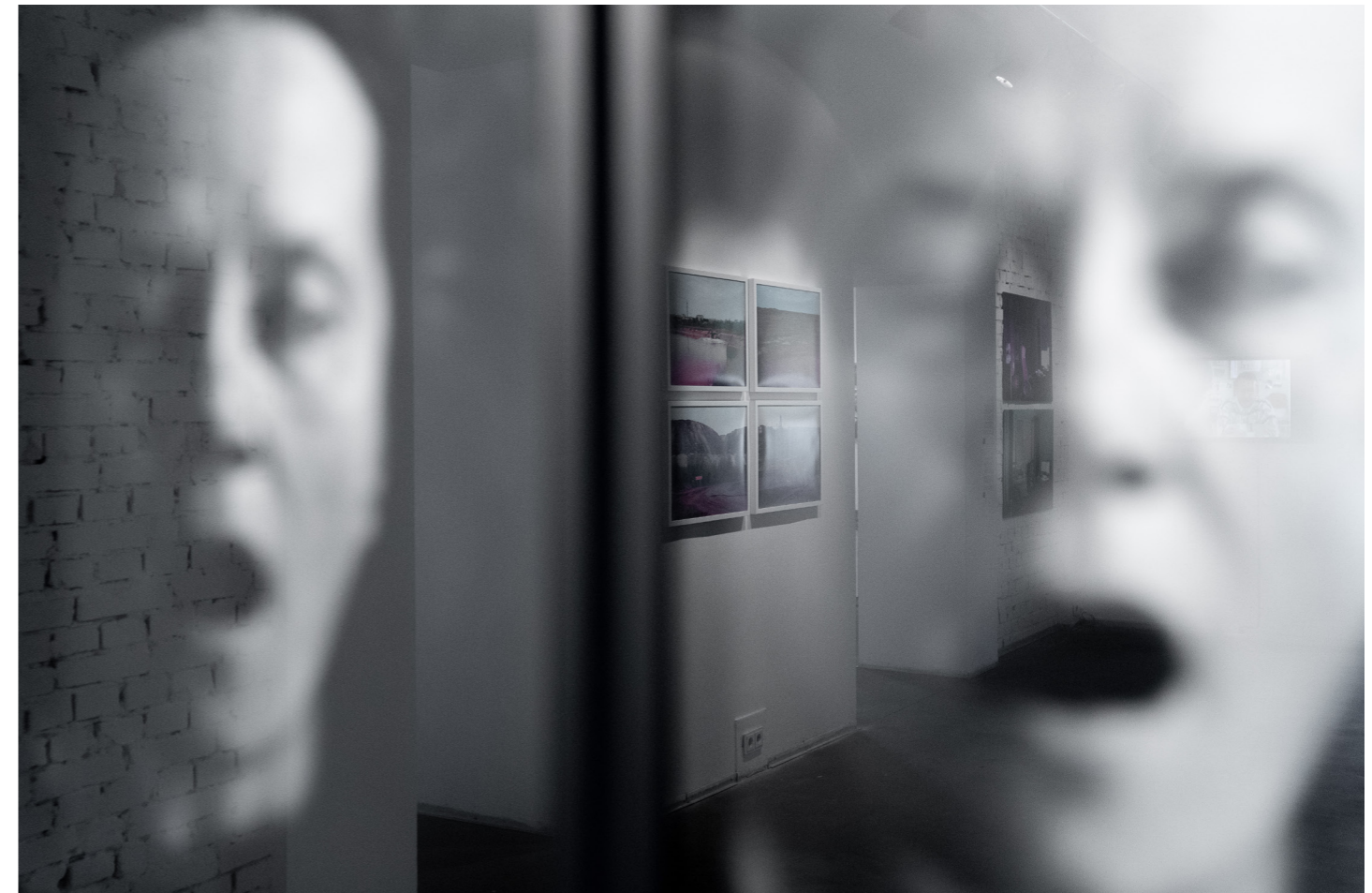
Відкриття виставки.
Фото – Анастасія Євсікова

УЧАСНИКИ ТА УЧАСНИЦІ:

ВІКТОР КАЛЬМУС, ЯНА КОНОНОВА, ДМИТРО КОРЕНЕВСЬКИЙ,
ОЛЕКСАНДР МАРТЕМЯНОВ, МАРИСЯ М'ЯНОВСЬКА, МАРІЯ ПАВЛЕНКО,
РОМАН ПАШКОВСЬКИЙ, ДМИТРО СТОЙКОВ, ЗОЯ ШУ, ЯНА ЩЕРБАКОВА

СПРОБА КОНТАКТУ.
ШКОЛА ФОТОГРАФІЇ ВІКТОРА
МАРУЩЕНКА

19.08.2021 – 16.09.2021

КУРАТОР – ВАЛЕРІЙ МІЛОСЕРДОВ

КООРДИНАТОР – МАКСИМ ГОРБАЦЬКИЙ

Вигляд експозиції.
Фото – Олександр Попенко

ВИСТАВКИ
В МАЛІЙ ГАЛЕРЕЇ

Відкриття виставки.
Фото – Анастасія Євсікова

Виставка «Швидко. Зручно. Небезпечно» досліджує феномен гіг-економіки через аналіз досвідів взаємодії та співпраці з різними цифровими платформами й осмислення стану прекарності – незахищеної та нестабільної праці. Доповнюючи художні висловлювання заходами публічної програми, проєкт покликаний створити поле для діалогу й солідаризації між учасниками й учасницями, дослідниками й дослідницями, активіст(к)ами та глядач(к)ами. Виставка була реалізована за підтримки Центру Солідарності та ГО «Трудові ініціативи».

Вигляд експозиції.
Фото – Олександр Попенко

УЧАСНИКИ ТА УЧАСНИЦІ:

ВАЛЕРІЯ ЗУБАТЕНКО, БОРИС КАШАПОВ, МИКИТА КРАВЦОВ,
АННА СОРОКОВАЯ, ІРИНА СТАСЮК, ДАВИД ЧИЧКАН,
ГРУПА eeffff, ГРУПА SOSKA.

ШВИДКО. ЗРУЧНО. НЕБЕЗПЕЧНО
05–25.11.2021

КУРАТОРКА – ГАННА ЦИБА

КООРДИНАТОРКА – НАТАША ЧИЧАСОВА

Вигляд експозиції.
Фото – Олександр Попенко

ВИСТАВКИ
В МАЛОЇ ГАЛЕРЕЇ

Українсько-австрійська мистецька резиденція (UAAR) – довготривалий міжнародний проєкт, що ставить за мету посилення зв'язків між австрійською та українською мистецькими сценами. У двомісячній резиденції взяли участь десятеро художників та художниць з Австрії та України. Програма відбувалась у гібридному форматі – онлайн та офлайн. Учасники сформували п'ять тандемів. У діалозі вони працювали над створенням мультимедійних проєктів на тему місця та його не/доступності у зв'язку з глобальною епідемічною ситуацією.

Відкриття виставки.
Фото – Олександр Попенко

Результатом програми стала виставка «Тимчасова (не) доступність» в просторі Малої Галереї Мистецького арсеналу, що тривала з 25.09 до 23.10.2021 року.

Проєкт організований Мистецьким арсеналом і Австрійським культурним форумом у Києві у співпраці з Департаментом мистецтва і культури Управління уряду Нижньої Австрії.

Вигляд експозиції.
Фото – Олександр Попенко

УЧАСНИКИ ТА УЧАСНИЦІ:

КРИСТІНА ВЕРНЕР – АННА ЩЕРБИНА
КРИСТОФ ХЬОШЕЛЕ – ЛЕО ТРОЦЕНКО
ІРИС АНДРАШЕК – МАРК ЧЕГОДАЄВ
ХУБЕРТ ЛОБНІГ – КАТЕРИНА БЕРЛОВА
ЕВА МАРІЯ-РААБ – ОЛЕНА СІЯТОВСЬКА

ПРОГРАМА РЕЗИДЕНЦІЙ UAAR.
«ТИМЧАСОВА
(НЕ)ДОСТУПНІСТЬ»

КУРАТОРКА – КАТЕРИНА ТИХОНЕНКО

МЕНТОРИ РЕЗИДЕНЦІЇ:
ОЛЕКСАНДРА ТРЯНОВА, БОГДАН ШУМИЛОВИЧ

Відкриття виставки.
Фото – Олександр Попенко

РОЗДІЛ 3
ЛІТЕРАТУРА

МІЖНАРОДНИЙ ФЕСТИВАЛЬ «КНИЖКОВИЙ АРСЕНАЛ»

Церемонія відкриття X Міжнародного фестивалю «Книжковий Арсенал».
Фото – Володимир Шубаєв

Ювілейний X Книжковий Арсенал після року пандемії і численних онлайн-активностей знову зібрав читачів, письменників, видавців та всю культурну спільноту України наживо. У книжковому ярмарку взяли участь понад 200 видавців, ілюстраторів, інституцій культури. В умовах карантинних обмежень Книжковий Арсенал зазнав змін – квитки продавались лише онлайн, а відвідувачі могли заходити лише за часовими слотами. Задля безпеки і свободи дітей та їхніх батьків дитяча частина X Книжкового Арсеналу вперше була розбудована у дворі комплексу. Водночас команді було важливо зберегти вільний вхід для пільгових категорій.

#ДочекаємосьКнижкового — це був найпопулярніший тег року, спільна мрія та чітка мета. Ми стратегували, розробили кілька сценаріїв, оперативно корегували тактику відповідно до поточних змін ситуації, впровадили багато нетрадиційних рішень, ризикували, робили те, на що ніколи не наважувались до цього. Попри всі турбулентні умови та обмеження впродовж двох років підготовки, скасування, перенесення дат проведення, Ювілейний Книжковий Арсенал відбувся — і це головний успіх команди 2021 року.

ЮЛІЯ КОЗЛОВЕЦЬ
КООРДИНАТОРКА
ФЕСТИВАЛЮ,
КУРАТОРКА ПРОГРАМИ
ДЛЯ ДІТЕЙ
І ПІДЛІТКІВ

Фокус-тема Фестивалю – «Оптимісти Скептики» – виявилася як ніколи актуальною. Куратор фокус-теми Ростислав Семків запропонував подискутувати, чому українцям складно бути здоровими, чи варто шукати оптимізму в українській історії, як протидіяти пропаганді тощо.

Концерт гурту «Жадан і Собаки».
Фото – Сергій Хандусенко

Запрошений куратор-письменник Сергій Жадан у своїй кураторській програмі «Вголос. Про себе» спробував показати, як література намагається виявити себе в сьогоденному розпоршеному повітрі через музику, перформанс, провокацію. Протягом чотирьох днів фестивалю у публіки була можливість побачити (себто почути) письменників і музикантів, що знайшли для себе затишну сіру межжанрову зону, перебуваючи там у стані постійного транзиту.

Окрім того, під час фестивалю відбувались ще 6 кураторських програм і 18 спеціальних програм, спеціальних проєктів й інсталяцій. Зокрема, відвідувачі могли побачити імерсивну поетичну інсталяцію з голосами поетів про пандемію, інтерактивну інсталяцію «Розтопи лід упереджень», здійснити мандрівку у VR-окулярах від Ukraïner, відпочити у Літературному саду – поп-ап бібліотеці Goethe-Institut в Україні, створеній у партнерстві з Франкфуртським книжковим ярмарком та проєктом German Stories. Загалом під час Фестивалю відбулося понад 300 подій – презентацій, дискусій, концертів, перформансів, лекцій. У просторі Мистецького арсеналу відвідувачі мали змогу побачити 16 виставок.

«Куди і звідки»,
творча майстерня «Аґрафка».
Фото – Олександр Попенко

Серед важливих компонентів фестивалю – проведення 6-го конкурсу «Найкращий книжковий дизайн». Гран-Прі конкурсу отримала творча майстерня «Аґрафка» (Романа Романишин, Андрій Лесів) за книжку «Куди і звідки» від Видавництва Старого Лева. Це ж видання перемогло у номінації «Дитяча книга». За правилами конкурсу, книжки-переможці мали змогу представляти Україну у світовому конкурсі книжкового дизайну Фонду «Buchkunst» та увійшли до колекції «Найкрасивіші книги світу». Окрім того, книжка «Куди і звідки» отримала спеціальну відзнаку й на світовому конкурсі Buchkunst-2022, разом із іншими дев'ятьма переможцями з понад 500 книжок із 30 країн.

Фото – Олександр Попенко

Вже вдруге відбувся фінал конкурсу Book Pitch – спільний проєкт Одеського міжнародного кінофестивалю і Книжкового Арсеналу, що має на меті знайти сучасні українські книжки, які мають потенціал для подальших екранізацій як художні фільми. Переможцями стали: Павло Матюша за свій роман «Кокліко», Станіслав Асєєв за книгу «Світлий Шлях: історія одного концтабору», Владислав Івченко за роман «Чемпіонський бій Мері Дяків», Анна Біленька за видання «Летіла в небі чорна птаха».

Фото – Сергій Хандусенко

Уперше велику частину подій тисячі людей зі всієї України та світу могли дивитись у безкоштовній трансляції на MEGOGO за підтримки компанії Visa, зокрема і в 187 бібліотеках України та світу, де на перегляди трансляцій Фестивалю збирались компаніями. Кількість переглядів відео з цьогорічної онлайн-програми Фестивалю перетнула позначку у майже 40 000. До перегляду приєдналися глядачі зі Сполучених Штатів Америки, Великобританії, Канади, Німеччини, Ірландії, Франції, Хорватії, Польщі, Чехії, Литви та багатьох інших країн світу. Лідером за кількістю переглядів серед подій Фестивалю стала церемонія відкриття і нагородження переможців конкурсу «Найкращий книжковий дизайн–2021». Не менш популярними були трансляції презентації роману-апокрифу Ірен Роздобудько «Фаріде» та читання поезій авторів та авторок «Витісненого покоління».

Окрім подій для відвідувачів, Книжковий Арсенал організував програму професійного розвитку для видавців, літагентів, менеджерів літературних фестивалів, ілюстраторів та книжкових дизайнерів. Професійна програма «Література на експорт» також пройшла онлайн і стала спільним проєктом Книжкового Арсеналу та програми ЄС «Дім Європи» у партнерстві з Creative Europe та відділами публічної дипломатії МЗС України. Однією зі складових цієї програми були 142 перемовини між 21 українськими й 41 закордонними видавництвами з 22 країн. Найбільше партнерів було з країн ЄС, а результатом перемовин стало підписання щонайменше 14 угод.

Ще однією програмою в онлайні стала спеціальна підліткова «Просто цікаво, що буде в кінці», зокрема з театральною складовою. Також підлітки з нетерпінням чекали нагородження вже щорічного конкурсу «Антитвір», на який надіслали свої роздуми на тему «Як подивитися».

Фото – Роман Шаламов

ЛІТЕРАТУРНА ЛАБОРАТОРІЯ

Презентація музично-поетичного проекту «Фокстроти».
Фото – Олександр Попенко

Фокусом програми «Літературна лабораторія Мистецького арсеналу» у 2021 році стало створення та посилення кроссекторальних взаємодій. Зберігаючи акцент на літературі та спрямованість на аудиторії, зацікавлені насамперед у книжкових та літературних подіях, було розроблено та реалізовано кілька довготривалих проєктів з виразним кураторським поглядом – що відповідало іміджу Арсеналу як інституції, яка пропонує широкому загалу оригінальне й водночас доступне прочитання класичної культурної спадщини.

Так, музично-поетичний проєкт «Фокстроти» в рамках виставки «Футуромарення», створений поетом Сергієм Жадамом та композитором Юрієм Гуржи, знайшов вдячний відгук серед української аудиторії. 10 композицій однойменного альбому, над яким митці працювали майже півроку, було презентовано у формі перформансу 28 жовтня 2022 року. Завдяки партнерству з програмою «Поезія на Радіо Культура» в композиціях по-новому зазвучали не лише тексти з 1920-х (Михайль Семенко, Раїса Троянker, Олекса Влизько, Гео Шкурupій, Павло Тичина), але й записи голосів Миколи Бажана, Володимира Сосюри, Наталі Ужвій). Постскриптом «Фокстротів», 11-й трек «Невер (еґейн!)», де антифашистський пафос вірша Миколи Бажана підсилює іронічним рефреном репер Брат, вийшов напередодні 8-9 травня 2022 року. Додаткового виміру проєкту надали колажі Гриці Ерде, анімовані Євгенієм Арловим.

Презентація музично-поетичного проекту «Фокстроти».
Фото – Олександр Попенко

VarCamp 2.0 у партнерстві з Goethe-Institut в Україні та Франкфуртським книжковим ярмарком відбувся вдруге в онлайн-форматі і охопив 22 країни. Окрім традиційних учасників професійних програм Книжкового Арсеналу – фахівців видавничої сфери, до експериментальної нетворкінг-конференції, де модератори та організатори створювали максимально живу і жваву атмосферу, до проєкту долучилися перекладачі та редактори, які визначають себе на межі між митцями і працівниками інфраструктури літературно-книжкового середовища.

VarCamp 2.0.
Фото – Goethe-Institut Ukraine

Поетично-перекладацький проєкт «Понад завісами», здійснений у партнерстві з шотландським фестивалем StAnza за підтримки Європейського Союзу за програмою «Дім Європи», тривав від березня 2021 до березня 2022 року. З українського боку участь взяли Люба Якимчук, Мирослав Лаяк, Лесь Белей та Олена Гусейнова. З шотландського – Розанна Уотт, Ендрю Блер, Ханна Лейвері та Вікі Хасбенд. Уям Блекер та Остап Сливинський здійснювали менторську підтримку учасників. За підсумками роботи поетів, які в тандемах перекладали вірші одне одного, Лера Гуєвська створила двомовну електронну книжку віршів, а Григорій Семенчук та відеомитець Євгеній Арлов – музичні треки з білінгвальним ліричним відео. Проміжні результати проєкту були презентовані під час X Книжкового Арсеналу. Фінальний акорд річної колаборації мав відбутися на фестивалі у містечку Сент-Ендрюс – і хоча не всі учасники через умови воєнного стану змогли прибути туди, проте поетка Люба Якимчук взяла участь як у читаннях в Шотландії, так і провела додаткові виступи в університеті Сент-Ендрюс, Парижі та Варшаві, які сприймалися як поетичне турне з прямою мовою про поточний стан справ в Україні. Так мотто проєкту про те, що поезія ламає кордони і промовляє сильніше, ніж просто слова, прозвучало ефектніше у новому контексті, ставши відповіддю про необхідність культури в часи війни.

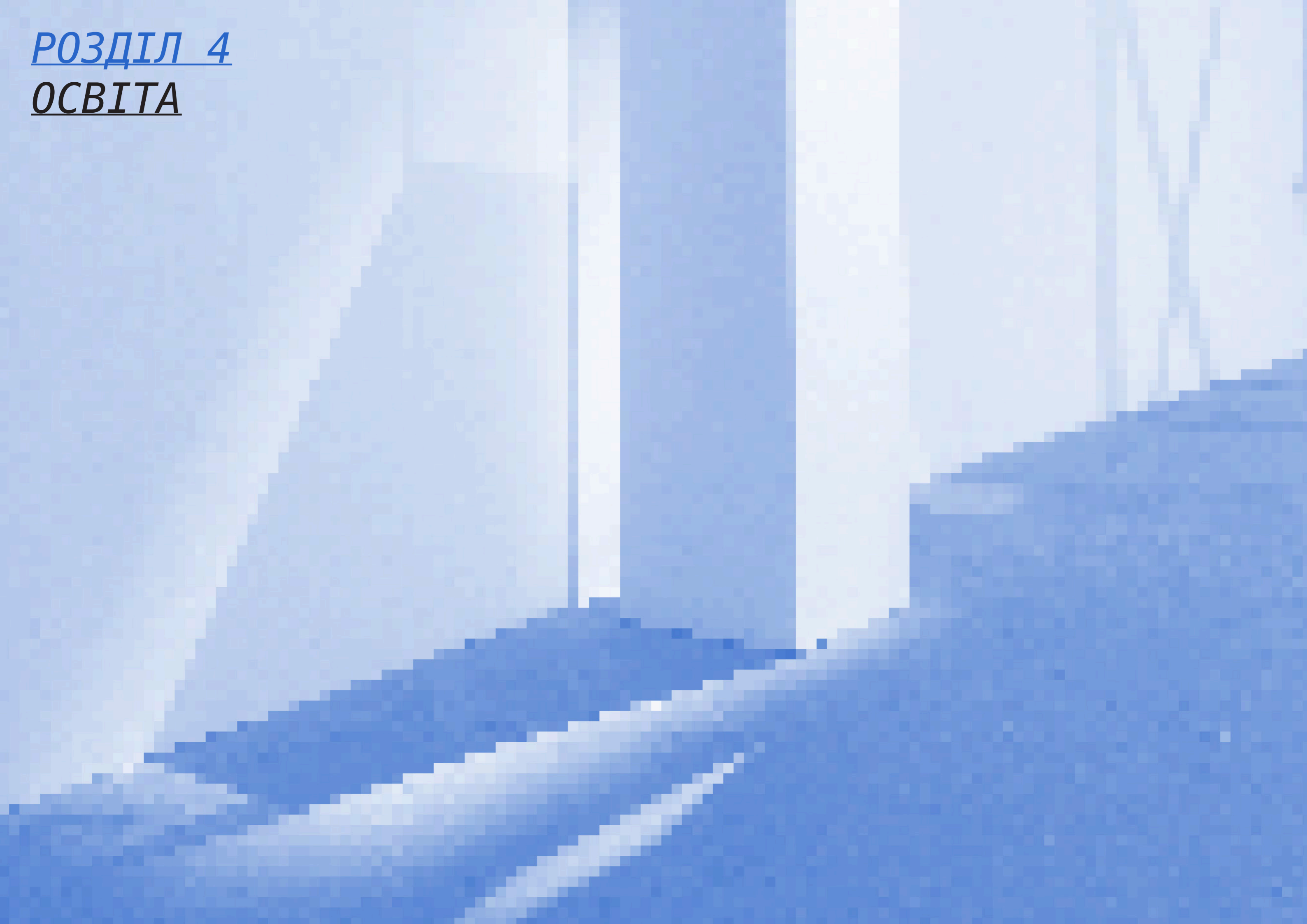
Поетично-перекладацький проєкт «Понад завісами» на X Міжнародному фестивалі «Книжковий Арсенал».
Фото – Володимир Шуваєв

ОКСАНА ЩУР
КУРАТОРКА ЛІТЕРАТУРНОЇ
ЛАБОРАТОРІЇ
МИСТЕЦЬКОГО АРСЕНАЛУ

Найдивніше і найприємніше — це поєднувати людей, які інакше не наважилися б зробити разом щось круте, і — оп, фокус вдався! — дивитися, як у них виходять неймовірні речі. Як на мене, в цьому і є наша місія, експериментально-лабораторне призначення.

РОЗДІЛ 4
ОСВІТА

ОСВІТНІ ПРОГРАМИ ТА ПІДХОДИ

Дитячі вихідні
в межах виставки «Футуромарення».
Фото – Олександр Попенко

У 2021 році освітня команда Мистецького арсеналу ставила своїм завданням покращення та поглиблення взаємодії відвідувачів з виставковими та фестивальними проектами через вже традиційні освітні формати та водночас через впровадження нових інструментів в освітній роботі. Разом з тим, відділ завжди дбав про збереження фокусу на інклюзивності та доступності будь-яких освітніх програм Мистецького арсеналу. Провідними у 2021 році стали такі напрямки роботи:

- використання перформансу та партисипації як освітнього інструменту, а не лише художнього методу;
- розширення дитячих та підліткових програм у рамках виставкових проєктів;
- міжмузейна співпраця та підтримка спільноти музейних освітян.

Для розширення перспективи відвідувача, з якої можна сприймати та інтерпретувати виставковий матеріал, освітня команда проєкту «Футуромарення» розробила перформативну програму з можливістю партисипації. До неї увійшли: акторська імпровізація «Футуристичне перевтілення», «Футу-рухо-марення: Танцювальна рефлексія» та театралізована екскурсія від Підліткової Ради Мистецького арсеналу. Так перформанс – більш звичний як художня практика чи окрема мистецька акція – став новим освітнім інструментом, що допоміг розкрити виставкові меседжі в атрактивний і динамічний спосіб.

АКТОРСЬКА ІМПРОВІЗАЦІЯ «ФУТУРИСТИЧНЕ ПЕРЕВТІЛЕННЯ»

Фото – Олександр Попенко

Спільно із запрошеним актором Максимом Кушовим було створено збірний образ поета-футуриста, натхненний постаттю Михайля Семенка. Так, майже щотижня у просторі виставки можна було зустріти «живого» футуриста: поспілкуватися з ним, послухати вірші або навіть повправлятися у поезомалярстві. Завданням актора було допомогти відвідувачу зануритися в атмосферу першої третини ХХ століття, відчути «дух часу». «Футуристичне перевтілення» користувалося популярністю серед відвідувачів – було чимало охочих в індивідуальній розмові послухати «Семенка», який читає вірші; долучитися до «футуристичних» театралізованих акцій у виставкових залах, поворожити на «футуристичних кавових зернах», витягуючи випадкові слова і складаючи їх у футуристичні вірші.

Фото – Олександр Попенко

«ФУТУ-РУХО-МАРЕННЯ: ТАНЦЮВАЛЬНА РЕФЛЕКСІЯ»

Фото – Олександр Попенко

Фото – Олександр Попенко

Щодвятижні двоє танцюристів та танцюристок працювали у різних залах виставки під живу музику – віолончель, бандуру та кларнет. Танцювальна, рухова рефлексія на виставкові об'єкти, фактично, перетворювала перформерів та перформерок на «живі експонати». Танець був чистою імпровізацією, натхненною експонатом виставки, біля якого розташовувались танцюрист або танцюристка. Мовою танцю виконавці й музиканти розповідали власну історію сприйняття і переживання, зумовленого спогляданням мистецьких об'єктів. Проект був розроблений спільно із видавництвом «Родовід» та Стефанією Нолл – хореографкою імерсивного перформансу «Екстер. Live», що відбувся у жовтні в межах виставки «Футуро-марення».

Фото – Олександр Попенко

ТЕАТРАЛІЗОВАНА ЕКСКУРСІЯ ВІД ПІДЛІТКОВОЇ РАДИ МИСТЕЦЬКОГО АРСЕНАЛУ

Фото — Олександр Попенко

Моновистави учасниць річної освітньої програми для підлітків «Підліткова Рада» були інкорпоровані у відкриті для всіх відвідувачів театралізовану екскурсію. Протягом кількох місяців Підліткова Рада знайомила з експозицією, обирала своїх персонажів та сюжети, від імені яких хотілося досліджувати футуризм та згодом виступати, працювала з викладачкою акторської майстерності, відомою акторкою Галиною Стефановою, над написанням власних текстів та тілом: диханням, голосом, статуєю. Процес творчих пошуків познайомив підлітків з виставкою не лише на рівні знань, а й відчуттів. Вживання в роль допомогло їм розкритися та проявитися. Для відвідувачів-глядачів подібна екскурсія представила дуже незвичний ракурс сприйняття футуризму та футуристів.

ДИТЯЧІ ВИХІДНІ

Фото – Олександр Попенко

Фото – Олександр Попенко

Окрім організації фестивалю НЕОсвітній Арсенал, який створений для дітей та просування дитячої неформальної освіти, освітній відділ дбає про освітні компоненти для наймолодших відвідувачів і підлітків протягом усього року. Серед найяскравіших прикладів – Дитячі вихідні в Мистецькому арсеналі, які відбувалися під час виставки «Футуромарення», проєкт «Сімейна сумка», річна програма «Підліткова Рада Мистецького арсеналу».

«Дитячі вихідні» на виставці «Футуромарення» стали щомісячною подією, яка концентрувалася на дитячих освітніх форматах, доступних на виставці постійно, а також на подіях, запланованих спеціально для «Дитячих вихідних». Кожен вікенд передбачав серію майстер-класів, інтерактивних уроків та екскурсій від медіаторів музею чи спеціально запрошених педагогів. Програма також включала заняття для дітей з порушеннями зору та екскурсії для дітей з порушеннями слуху.

Фото – Олександр Попенко

СІМЕЙНА СУМКА

Фото – Олександр Попенко

Цей проєкт – це буквально сумка, наповнена матеріалами: розмальовка, кольорові олівці, фетр для виготовлення аплікацій, книжка та інструкція для батьків. Усе зібране дозволяло батькам з дітьми-дошкільнятами та маленькими школярами уважно роздивитися та дізнатися більше про один із двох запропонованих творів з поточної експозиції, прочитати книжку, дотичну до теми виставки, та зайнятися творчістю. Проєкт було започатковано під час виставки «Чутливість. Сучасна українська фотографія» з метою залучити батьків з дітьми до розмови про складні для сприйняття твори чи теми. Завдяки універсальності підходу, сімейна сумка була доступною і під час виставки «Футуромарення» – змінився лише набір матеріалів та інструкції. Окрім того, сумка стала основою для занять з дітьми та їхніми батьками за участю музейних освітян.

РІЧНА ПРОГРАМА «ПІДЛІТКОВА РАДА»

Фото — Олександр Поленко

Дуже цікаво було побачити роботу Мистецького арсеналу зсередини, познайомитися з людьми, які організують виставки, спробувати себе у ролі художниці та обговорювати експонати.

*Оля Приходько,
випускниця Підліткової Ради*

У 2021 році освітній відділ Мистецького арсеналу запустив річну програму для київських підлітків, зацікавлених зазирнути за лаштунки музейної роботи. В основі програми «Підліткова Рада Мистецького арсеналу» – вивчення мистецьких явищ та сучасних культурних процесів на основі шести виставкових проєктів інституції, а також можливість долучитися до роботи музейних освітян, поволонтерити на фестивалях і просто побути в колі однодумців. Серед прикладів підліткової діяльності – вивчення технік неспішного оглядання, членство в журі підліткового літературного конкурсу «Антитвір-2021», підготовка та проведення театралізованої екскурсії для відвідувачів виставки «Футуромарення».

Разом з Радою я дізналася купу всього про світ, про себе. Навіть не так про мистецтво, як про людей. Я ходила з великим задоволенням!

*Поліна Панасенко,
випускниця Підліткової Ради*

МУЗЕЙНІ РЕФЛЕКСІЇ

Після змін, які принесла пандемія, команда освітнього відділу відчула необхідність створити майданчик для зустрічі музейних освітян, обговорити нові та трансформовані підходи і погляди на музейну освіту. Щоквартальні тематичні зустрічі з кількома запрошеними спікерами, які мають музейний і не лише досвід, а також із можливістю для всіх учасників поділитися власними кейсами, отримали назву «Музейні рефлексії». Онлайн-формат та змістовне наповнення уможливили діалог між абсолютно різними представниками сфери з усієї України. У 2021 році відбулося 3 події: «Музей в часи пандемії», «Інклюзія в музеї: як освітні програми роблять музей доступнішим», «Музейна освіта поза музеєм».

ЗБІРНИК МЕТОДИЧНИХ МАТЕРІАЛІВ «КУЛЬТУРНІ ІНСТИТУЦІЇ: РЕФЛЕКСІЇ ПРО ІНКЛЮЗИВНІСТЬ»

Окремі напрацювання Мистецького арсеналу в напрямку інклюзії та освіти разом із найбільш успішними кейсами 2021 року було укладено та надруковано у вигляді збірника методичних матеріалів «Культурні інституції: рефлексії про інклюзивність». Збірник безкоштовно розповсюджувався серед ключових акторів поля та за запитом колег-освітян. Публікація є інструментом для перевірки музейної інституції на доступність, оскільки містить в собі «Індекс Інклюзивності» від партнерської організації Inclusive Friendly. Крім того, видання демонструє приклади реалізованих освітніх проектів у музеях України, які були представлені на фестивалі НЕОсвітній Арсенал. Збірник «Культурні інституції: рефлексії про інклюзивність» покликаний розповсюджувати позитивний досвід та знання серед музейних освітян, сприяти розвитку інклюзії в Україні.

МУЗЕЙНІ МЕРЕЖУВАННЯ

Однією зі складових підготовки до фестивалю НЕОсвітній Арсенал стала поглиблена співпраця з музейними освітянами. Завдяки фінансуванню Посольства США в Україні команда змогла розробити інтерактивні освітні програми спільно з двома регіональними музеями – Лисичанським краєзнавчим музеєм та Пархомівським художнім музеєм. Напрацювання спочатку були представлені на фестивалі, а пізніше стали постійною частиною освітньої діяльності у вже згаданих інституціях.

Важливим завданням програми «Музейні мережування» було підтримати саме представників музейної освіти, зокрема, регіональної, які зазвичай обмежені в ресурсах для участі у фестивалі і розробки спеціальних програм та освітніх продуктів. Водночас фестиваль дає чудову можливість музеям представляти себе на всеукраїнському рівні, вибудовувати сталі зв'язки з іншими музеями. Саме включенням до такого діалогу та активним обміном досвідом програма «Музейні мережування» забезпечила дві регіональні інституції. В основі програми – освітні тренінги, розробка та реалізація музейних програм, ігрових активностей та інтерактивних стендів під менторством колег з Мистецького арсеналу.

ЮЛІЯ БЕРДІЯРОВА
СПІВКУРАТОРКА ФЕСТИВАЛЮ
НЕОСВІТНІЙ АРСЕНАЛ
I КООРДИНАТОРКА ПРОГРАМИ
«МУЗЕЙНІ МЕРЕЖУВАННЯ»

Участь у фестивалі для музейних учасників — це в першу чергу можливість побути у колі колег та подивитися на нові проєкти. Проте, як на мене, найважливішим у цьому обміні досвідом є усвідомлення учасниками справжніх масштабів власної роботи. Нерідко підготовка проєктів до фестивалю дає усвідомлення, як багато нового було створено за роки праці, відкриває щось важливе про себе чи свою аудиторію. Наприклад, Національний музей Голодомору-геноциду після участі у фестивалі зазначив, що для них присутність на НЕОсвітньому Арсеналі — це можливість показати, що навіть найбільш вразливі та складні теми можна проговорювати з дітьми через гру та освіту.

НЕОСВІТНІЙ АРСЕНАЛ

Атмосфера фестивалю.
Фото – Олександр Попенко

Фестиваль для дітей та молоді «НЕОсвітній Арсенал» – щорічна освітня подія Мистецького арсеналу, яка збирає в одному просторі музейних педагогів і представників неформальних освітніх практик з усієї України та дозволяє дітям отримати безліч досвідів, вільно обирати та вивчати нове через гру.

У 2021 році простір Мистецького арсеналу зібрав 59 організацій-учасників із семи областей України. Упродовж чотирьох днів фестивалю (30 вересня – 3 жовтня 2021) учасники – представники музейної, музичної, художньої, театральної, архітектурної, літературної, спортивної, перформативної і навіть юридичної освіти – демонстрували на практиці свої методики навчання; ще 12 учасників ярмаркової частини фестивалю пропонували книги та ігри для розвитку дітей. Фестиваль включав потокові активності (такі, до яких відвідувачі можуть приєднуватися в будь-який час) на локаціях учасників, регулярні майстер-класи для дітей різного віку, дискусії з підлітковою та дорослою аудиторіями в Лекторії, перформативну програму на сцені, мистецькі проекти, з якими діти могли взаємодіяти. В основі діяльності учасників фестивалю була інтеграція мистецтв, музейних і культурних практик та освіти – тих видів активностей, котрі сприяють розвитку творчого мислення, дослідницьких пошуків, кращому розумінню себе і світу.

Атмосфера фестивалю.
Фото – Роман Шаламов

Атмосфера фестивалю.
Фото – Роман Шаламов

Одне із найважливіших завдань, які стояли перед фестивалем – досягнення інклюзивності у найповнішому сенсі слова. Щоб учасники та відвідувачі з інвалідністю були залучені на рівні з іншими, щоб кожен почував себе «своїм», щоб проблеми вразливих груп водночас залишалися у фокусі фестивалю. Тому наскрізна тема «NEOсвітнього Арсеналу» звучала як «Різні разом». Це була ціла фестивальна взаємодія про розуміння та прийняття різностей, як в інших людях, так і в собі самому; про усунення стереотипного мислення та дискримінації. Цей меседж звучав цілком доступно і викликав відгук та інтерес і серед дорослих, і серед дітей – ми всі різні, але співмешкаємо, співдіємо і співтворимо разом. Щоб досягти інклюзивності на різних рівнях та органічно вплести її в усі типи взаємодії відвідувачів на фестивалі, куратори передбачили:

- цикл тренінгів із взаємодії та адаптації освітніх програм для дітей з інвалідністю за нозологіями;
- навчання для волонтерів та адміністраторів із супроводу та комунікації з людьми з інвалідністю;
- переклад онлайн-комунікації жестовою мовою;
- спільні проекти та участь у фестивалі низки громадських організацій, благодійних фондів, митців, театрів, художніх студій та музеїв, які мали досвід створення інклюзивних освітніх програм та в яких безпосередню участь беруть люди з інвалідністю;
- архітектуру фестивального простору, що чергує зони високого, середнього та низького сенсорного навантаження разом із мапою сенсорного навантаження;
- дублювання навігаційних та описових текстів у просторі фестивалю шрифтом Брайля;
- універсальний дизайн айдентики проекту, зокрема навігації фестивалю.

Атмосфера фестивалю.
Фото – Роман Шаламов

Атмосфера фестивалю.
Фото – Олександр Попенко

«NEOсвітній Арсенал» продемонстрував, що освіта та взаємодія не мають бар'єрів чи виключень, головне – невичерпний інтерес дитини й уважна підтримка педагога-провідника.

РОЗДІЛ 5
ЦИФРОВИЙ АРСЕНАЛ

ЦИФРОВЕ СТРАТЕГУВАННЯ

Пандемія COVID-19 підкреслила важливість цифрової присутності та доступності для культурних інституцій. Як і для багатьох інших, для Мистецького арсеналу в березні 2020 року цифровий вимір здавався ситуативно-вимушеним форматом, єдиноможливим у період суворих карантинних обмежень. Але вже в квітні 2020 року на Програмній раді Мистецького арсеналу ми почали говорити про те, що в майбутньому онлайн-присутність інституції може перетворитися на постійний модус програмної діяльності, стати невід’ємною складовою будь-якого проекту. А восени сформулювали мету онлайн-програмування – розширити репертуар програмної роботи відповідно до змін у способах взаємодій у суспільстві. «Інтуїтивне» цифрове стратегування як осмислення своєї діяльності тривало паралельно з інтенсивною роботою в цифрі.

Стратегічна сесія 2022.
Фото – Анастасія Євсікова

3D-тур виставкою «Кожны дзень.
Мистецтва. Солідарність. Спротив».

Цифрова присутність Мистецького арсеналу суттєво розширилася через розвиток відеоконтенту і YouTube-каналу, де за два роки було опубліковано 153 відео, а також через запровадження 3D-турів виставками, спеціальних професійних онлайн-програм і експериментальних цифрових проектів. З осені 2020 року кожна виставка супроводжується 3D-туром із вбудованим аудіогідом, здебільшого кількома мовами. Okремо варто згадати про 3D-тур до виставки «Кожны дзень. Мистецтва. Солідарність. Спротив», який мав не лише три мовні версії аудіогіду – українську, англійську та білоруську, а й численні вбудовані відеороботи, що були представлені на виставці. На основі цього віртуального туру проводилися кураторські екскурсії, заняття з неспішного й уважного обговорення окремих робіт із циклу «Мистецький четвер». Це дозволило суттєво розширити аудиторію виставки – від суто локальної київської до національної та міжнародної, що було важливо з огляду на потребу, по-перше, говорити зі світом про ситуацію в Білорусі і, по-друге, в такий спосіб висловити солідарність із білорусами і білорусками.

Мистецький арсенал створював і лабораторні мистецькі проекти, що мали суто цифрову природу. Наприклад, Лабораторія сучасного мистецтва «Мала Галерея Мистецького арсеналу» розвивала проєкт «Моделювання» – серію онлайн-розмов, під час яких запрошені автор_ки у 3D-моделі простору Малої Галереї демонстрували процес роботи над проєктами, непоказаними в реальному просторі. А Літературна лабораторія Мистецького арсеналу працювала над музичним альбомом «ФОКСТРОТИ: Жадан/Гуржи», у YouTube-релізі якого поєдналися література, музика, колажі та анімація.

З 2020 року Мистецький арсенал був залучений до втілення міжмузейного проєкту, який реалізує Український центр розвитку музейної справи: наша команда тестувала пілотний модуль електронного обліку, формувала тезауруси тощо. У 2021 році відбувся завершальний етап впровадження програмного забезпечення для обліку музейних предметів, адаптованого під потреби Мистецького арсеналу, яке дозволить не тільки автоматизувати основні музейні облікові процеси, а й експортувати дані за стандартизованими протоколами. Також було розпочато процес оцифрування творів з колекції відповідно до стандартів та специфікацій IIIF (International Image Interoperability Framework).

Стратегічна сесія 2022.
Фото – Анастасія Євсікова

Стратегічна сесія 2022.
Фото – Анастасія Євсікова

Іншими важливими напрямками були посилення цифрових компетенцій команди й розбудова інфраструктури. Важливі кроки були зроблені 2020 року завдяки проєкту інституційної підтримки, що був профінансований коштом Міжнародного фонду допомоги Федерального міністерства закордонних справ Федеративної Республіки Німеччина, Goethe-Institut та інших партнерів. У співпраці з експертом Нілом Госкінсом з Великобританії команда взяла участь у низці тренінгів і лекцій, а завдяки закупленій техніці з'явилися нові можливості для створення цифрового контенту, зокрема відео. У 2021 році Мистецький арсенал отримав другий грант від Міжнародного фонду допомоги, в рамках якого сфокусував зусилля на посиленні цифрової спроможності інституції та власне цифровому стратегуванні як передумові для сталого розвитку цього програмного напрямку.

Метою розробки цифрової стратегії Мистецького арсеналу на 2022-2024 роки було забезпечити сталу та яскраву присутність Мистецького арсеналу в онлайн-середовищі шляхом наскрізного цифрового програмування та інтеграції підходів використання цифрових інструментів у діяльність інституції. Ми розуміли, що стратегія має враховувати потреби різних аудиторій (як постійних та потенційних відвідувачів інституції, так і споживачів виключно цифрових продуктів) і різні сценарії роботи Мистецького арсеналу. Як ми уявляли ще на початку нашого «цифрового шляху» в 2020 році, цифрове програмування має розширювати репертуар програмної роботи відповідно до змін у способі суспільної взаємодії і скорочувати дистанцію між інституцією та аудиторіями як географічно, так і комунікаційно – посилювати взаємодію, будувати нові зв'язки й зміцнювати наявні. Як важливий фокус стратегії ми визначили публічні виміри hard-складових Мистецького арсеналу (Старий арсенал як пам'ятка архітектури та осердя діяльності інституції, колекція, архів, бібліотека), а саме – розробку можливих форматів й інструментів забезпечення їхньої доступності й видимості.

Ми розпочали з кабінетного дослідження прикладів розробки цифрових стратегій закордонними музеями. Провели зовнішній аналіз результатів опитувань відвідувачів виставок Мистецького арсеналу, аналіз нашої цифрової присутності і онлайн-аудиторій сайту та соціальних мереж. Ключовим етапом роботи над цифровою стратегією стали стратегічні сесії, підготовлені й фасилітовані Corestone Group. Разом із Євгенією Близнюк наша команда ретельно проаналізувала аудиторії інституції, цінності, які Мистецький арсенал створює для кожної аудиторії, виклики й можливості онлайн, та сформулювала потребу бути відкритими для різних аудиторій і створювати можливості для доступної взаємодії: 1) з сучасним мистецтвом й актуальними питаннями сучасності та 2) зі спадщиною і «вічним».

Одним із головних результатів напрацювань попередніх років і стратегічних сесій стала ідея цифрової платформи, присвяченої історії і колекції Мистецького арсеналу. Разом із мультимедійною виставкою ця платформа мала б бути спрямована на актуалізацію і популяризацію історико-культурної спадщини, пов'язаної з Мистецьким арсеналом, оприлюднення та дебаткування колекції, історії її створення і майбутньої траєкторії розвитку. Після детальних обговорень та консультацій ідея розвинулася у повноцінний проєкт, реалізація якого, вочевидь, відтермінується. Повномасштабне російське вторгнення змінило багато планів. Навіть можливість підготовки цього тексту, не кажучи вже про завершення документу цифрової стратегії, кілька тижнів видавалася примарною. Але зараз зрозуміло, що цифровий вимір роботи Мистецького арсеналу знову стає основним, а відтак стратегія потребує нових точок відліку й подальшого доопрацювання.

Якщо раніше, аналізуючи можливі сценарії роботи інституції в офлайн, ми передбачали чергові локдауни й сподівалися на реставрацію Старого арсеналу, тепер потрібно мати справу з реальністю воєнного стану. Ми розуміємо, що всі наші попередні напрацювання й напрямки роботи набувають нової актуальності: англійські чи субтитровані відео й 3D-тури розповідають міжнародній спільноті про Україну, електронний облік й оцифрування вкрай важливі для збереження культурної спадщини, а професійні онлайн-програми підтримують спільноту. Із цим розумінням та вірою в перемогу продовжуємо, щоб у звіті за 2022 рік розповісти про нові цифрові проєкти та фінал історії про цифрове стратегування.

АННА ПОГРІБНА
ЗАСТУПНИЦЯ ГЕНЕРАЛЬНОЇ
ДИРЕКТОРКИ
З ПРОГРАМНИХ ПИТАНЬ

КОМУНІКАЦІЇ У 2021

YOUTUBE

ВІДЕО **130**

382 000
ПЕРЕГЛЯДІВ

27 000
ГОДИН
ПЕРЕГЛЯДІВ

7 560
ПІДПИСНИКІВ

INSTAGRAM

17 300

ПІДПИСНИКІВ

FACEBOOK

41 ВІДЕО

109 196
ПЕРЕГЛЯДІВ

51 397 ПІДПИСНИКІВ

КОМУНІКАЦІЇ У 2021

САЙТ
МИСТЕЦЬКОГО
АРСЕНАЛУ

164 000

УНІКАЛЬНИХ
КОРИСТУВАЧІВ

ОНЛАЙН-ПРОГРАМА
КНИЖКОВОГО
АРСЕНАЛУ

51 ВІДЕО

37 473

ПЕРЕГЛЯДІВ

САЙТ
КНИЖКОВОГО
АРСЕНАЛУ

90 000

УНІКАЛЬНИХ
КОРИСТУВАЧІВ

КОМУНІКАЦІЇ У 2021 РОЦІ

Діджей-сет від засновника формації
DJBuro Влада Фісуна.
Фото – Олександр Попенко

Виклики пандемії, що ними відзначився 2020 рік, лише посилились наступного, 2021 року, і принесли масове падіння зацікавленості будь-якими онлайн-програмами чи дигітальними продуктами. Водночас, 2021 почався з локдаунів, найжорсткіший з них припав на відкриття виставки сучасного мистецтва Білорусі «Кожны дзень. Мистецтво. Солідарність. Спротив». В екстреному порядку довелось скасувати повномасштабне відкриття виставки, що мало відбутись на День Волі Білорусі 25 березня, і провести його онлайн. Карантин тривав майже весь період, на який була запланована виставка, тож онлайн-складова проекту стала важливою не лише для громадян Білорусі, які не мали можливості фізично відвідати проект чи її освітню програму, а й для усіх зацікавлених відвідувачів. Гнучкість і досвід першого року пандемії дозволили оперативнo оцінити ризики та можливості – результатом стало онлайн-відкриття виставки, яке тривало не один день, як зазвичай, а близько тижня. Щоденно виходили відео в різних форматах – звернення українських митців на підтримку своїх білоруських колег, міні-інтерв'ю з художниками та художницями виставки, розмови з кураторами та кураторками, дискусії. Одним із успішних форматів стала онлайн-трансляція діджей-сету від засновника формації DJBuro Влада Фісуна. У день запланованого відкриття проекту діджей-сет пролунав в порожньому просторі виставки на знак солідарності з білоруським народом.

Попри досягнення поставлених результатів, онлайн-програма виставки «Кожны дзень. Мистецтво. Солідарність. Спротив» відзначилась меншим зацікавлення аудиторії в онлайн-подіях, порівняно з 2020 роком: неможливість переживання досвіду присутності, живого обговорення чи загальна втома від онлайн-життя спричинили зниження таких показників, як середня тривалість перегляду відео, залученість аудиторії.

Ще одним викликом для комунікацій 2021 року постав X Міжнародний фестиваль «Книжковий Арсенал». Наприкінці 2020 року команда Фестивалю провела кілька стратегічних зустрічей, щоб адаптувати його до викликів пандемії. Було розроблено три сценарії розвитку подій, які враховували посилення та послаблення карантинних обмежень. Водночас, усі сценарії мали одну спільну складову – так званий «гібридний формат», тобто адаптація фестивалю до онлайн. У цьому контексті онлайн-відвідувачі фестивалю ставали такими ж важливими, як і ті, хто прийшов на фестиваль фізично.

Першим кроком для реалізації цієї ідеї була розробка та запуск окремого сайту Книжкового Арсеналу, який би надавав і відвідувачам, і учасникам більше можливостей, відповідав би новим вимогам часу, був інтерактивним та легким у користуванні. Другим важливим рішенням було впровадження онлайн-програми Фестивалю, яка б складалася з трансляцій фізичних подій Книжкового Арсеналу, а також з додаткових діджитал-продуктів, доступних виключно дистанційно. До реалізації цих двох задач відділ комунікацій Мистецького арсеналу приступив спільно з менеджерами Фестивалю.

Новий сайт Книжкового Арсеналу було запущено в травні 2021 року. Він, окрім іншого, містив інтерактивну карту простору Фестивалю, надавав можливість учасникам керувати інформацією про себе та свої активності, а відвідувачі змогли створювати свою програму відвідин чи перегляду подій Книжкового Арсеналу на основі загальної програми Фестивалю.

Щоб реалізувати онлайн-програму Книжкового Арсеналу на найвищому професійному рівні, Фестиваль запросив до партнерства компанію MEGOGO – одного з найпотужніших в Україні медіасервісів для перегляду телебачення, кіно, спортивних трансляцій, прослуховування аудіо. Разом зі спеціалістами MEGOGO менеджери відділу комунікацій Мистецького арсеналу випустили в ефір понад 50 трансляцій подій Фестивалю.

Поширення інформації про онлайн-події X Книжкового Арсеналу відбувалось завдяки співпраці з Міністерством закордонних справ України та дипломатичним представництвами в понад 60-ти країнах світу. А разом з Українською бібліотечною асоціацією було реалізовано проєкт «Книжковий Арсенал у твоїй бібліотеці», де онлайн-програма Книжкового Арсеналу продовжила своє життя в обговореннях, розмовах та рефлексіях відвідувачів та відвідувачок місцевих та регіональних бібліотек.

Всього онлайн-програма Книжкового Арсеналу зібрала майже 38 тисяч переглядів, найактивніше події Фестивалю дивились в Україні та у країнах Західної Європи.

Паралельно із цими роботами, комунікаційний відділ Мистецького арсеналу забезпечував широку промоцію Фестивалю. Поширення інформації про ювілейний X Книжковий Арсенал відбувалось через людей, які створюють Фестиваль. Для цього було створене відео з командою Фестивалю, яке збрало понад 47 тисяч переглядів, а також інтерв'ю із засновницями Книжкового Арсеналу, які сумарно збрали понад 7 тисяч переглядів. Всі ці відео також увійшли до трансляції онлайн-програми на MEGOGO, а також в просторі Фестивалю на екранах.

Для якнайширшого інформування про події X Книжкового Арсеналу до партнерства з Фестивалем було запрошено найбільший медіахолдинг країни «1+1 Медіа». Аналітичні матеріали про стан книжкового ринку та його основні проблеми, історію літературного фестивального руху в Україні та його перспективи у зв'язку із пандемією розповсюджувала Інформаційна агенція УНІАН; про основні події ювілейного Фестивалю всі 5 днів розповідали Телевізійна служба новин, програми «Сніданок з 1+1», «Твій день» телеканалу 1+1, сайт TSN.UA; огляди книжкових новинок від учасників X Книжкового Арсеналу робили популярні ведучі телеканалів холдингу у своїх соцмережах. Незмінне партнерство з UA: Радіо Культура надало можливість слухачам по всій Україні чути голоси гостей X Книжкового Арсеналу зі спеціальної студії, обладнаної просто на Фестивалі. Всього за 5 днів UA: Радіо Культура мовило зі стін Мистецького арсеналу понад 17 годин. Загалом на ювілейний Книжковий Арсенал було акредитовано понад 250 представників ЗМІ, які зробили близько 200 інформаційних матеріалів про Фестиваль.

Створення онлайн-програми X Міжнародного фестивалю «Книжковий Арсенал». Фото – Сергій Хандусенко

Прикладом співпраці з медіа як успішним інструментом для створення додаткового популярного контенту став кейс, що був втілений відділом комунікацій під час виставки «Чутливість. Сучасна українська фотографія». Спільно з інтернет-журналом про фотографію Bird in Flight та кураторами і кураторками виставки було зроблено медіапроект про сучасну фотографію. Протягом серпня 2021 року було проведено серію розмов з учасниками та учасницями виставки, в межах яких було обговорено актуальні теми мистецтва фотографії: як змінилась документальна та репортажна фотографія, як відбувається розвиток документальної фотографії в Україні і куди рухається українська вулична фотографія. Текстові матеріали розмов були опубліковані на ресурсі інтернет-журналу Bird in Flight, на сторінці Bird in Flight у Facebook, а також на сторінці Мистецького арсеналу у Facebook. Цей проєкт дозволив посилити присутність проблематики виставки про сучасну українську фотографію в інформаційному полі.

Виставковий проєкт «Футуромарення» припав на період послаблення карантинних обмежень, тож комунікація проєкту могла відбуватися також і через публічні освітні події, які дозволяли б присутність відвідувачів. Так, проєкт відзначився багатьма форматами кроссекторальних подій, які поєднували у просторі виставки музику, кіно чи театр. Найбільш відвідуваними подіями стали: «Музика футуризму» – презентація фільмів українського режисера Євгена Деслава (1899–1966) «Марш машин» (1927) та «Електричні ночі» (1928) з електроакустичним супроводом Алли Загайкевич; «ЕКСТЕР.Live» – імерсивний перформанс-презентація, що об'єднав танцівників з Києва і Нью-Йорка під керівництвом хореографки Стефанії Нолл (США); презентація музично-літературного проєкту «Фокстроти» за участі Сергія Жадана та Юрія Гуржи.

Міжнародний круглий стіл
«Контексти українського футуризму»
в межах виставки «Футуромарення».
Фото – Олександр Попенко

Після першого шоку пандемії у 2020 році для публічних комунікацій інституції настав час розширення полів діяльності, зміни і вдосконалення онлайн-форматів, набуття додаткових компетенцій для комунікаційних менеджерок. Ми навчилися проводити складні міжнародні телемости (мистецько-перекладацький проєкт TRANSFORMANCE), розу

мітисся на тонкощах трансляцій, організовувати міжнародні конференції в онлайні (в межах проєкту «Футуромарення»).

Завдяки вже усталеній практиці створення 3D-турів, в умовах жорсткого карантину змогли відкрити виставку «Кожны дзень. Мистецтво. Солідарність. Спротив» для відвідувачів в онлайні, проводити кураторські екскурсії 3D-туром. Загалом відвідуваність віртуальних турів за 2021 рік сягнула майже 9 тисяч унікальних переглядів (3D-тури виставками «Кожны дзень. Мистецтво. Солідарність. Спротив», «Чутливість. Сучасна українська фотографія», «Футуромарення»).

ТЕТЯНА ПУШНОВА
КЕРІВНИЦЯ ВІДДІЛУ ЗВ'ЯЗКІВ
З ГРОМАДСЬКІСТЮ
МИСТЕЦЬКОГО АРСЕНАЛУ

За рік життя в умовах пандемії наша аудиторія вже звикла, що незалежно від того, у якому форматі відбувається подія – онлайн чи офлайн – кожен потенційний відвідувач та відвідувачка матимуть можливість повернутися згодом до дискусії, презентації або перформансу, переглянувши запис. Напрацювалася звичка завжди мати «бекап» у вигляді онлайн-доступу. Якщо на початку пандемії більшість онлайн-подій сприймалися якщо не в негативному, то нейтральному ключі, то вже в середині 2021 року наша команда почала отримувати конкретні запити на можливість перегляду подій, які проводилися в офлайні.

Нові форми та формати комунікації в онлайні – це те, до чого встигла призвичаїтися як аудиторія, так і команда Мистецького арсеналу.

РОЗДІЛ 6
ІНСТИТУЦІЙНІ
ПРОЄКТИ

ПРОЄКТ РЕСТАВРАЦІЇ СТАРОГО АРСЕНАЛУ

Будівля Старого арсеналу до реконструкції. 2005 р.
Фото надані музейним відділом Мистецького арсеналу

Старий арсенал – саме так ми називаємо основну будівлю Мистецького арсеналу – має багату історію тривалістю понад 200 років і є історико-архітектурною пам'яткою національного значення. Унікальність цієї будівлі втілена в історії її перетворень: територію, на якій до початку XVIII століття діяв Вознесенський монастир, було перетворено на місце зведення мілітарного об'єкту – найперше як оборонної споруди в межах Старої Києво-Печерської фортеці, потім – як майстерні для виготовлення, ремонту та зберігання боєприпасів і деталей для гармат. І вже у XXI столітті – музей.

До 2005 року будівля Старого арсеналу використовувалася як виробничо-складський комплекс для військово-промислових потреб. Після заснування президентом Віктором Ющенко Культурно-мистецького та музейного комплексу «Мистецький арсенал» стало очевидним, що будівлю необхідно реорганізувати та реставрувати. Після перших кроків у демілітаризації будівлі та археологічних розкопок у внутрішньому дворі Арсеналу (там, де розташовувався Вознесенський монастир), у 2008 році була завершена перша стадія планування реставрації будівлі Старого арсеналу. Ця перша стадія має назву «Проект». На цій стадії Інститут «УкрНДІпроектреставрація» як генеральний проектувальник, разом із архітекторами та істориками, що вивчали архіви створення оригінальної будівлі Київського арсеналу, запропонував свою візію того, як має виглядати сучасний Мистецький арсенал. У 2008 році стадія «Проект» пройшла експертизу і почала втілюватися в життя. Було проведено першочергові роботи з укріплення будівлі, відновлення її історичного архітектурного вигляду як ззовні, так і всередині. Основні реставраційні роботи були виконані до 2012 року – будівля Арсеналу була відтворена у тому вигляді, в якому вона знайома відвідувачам зараз.

У 2016 році команда Мистецького арсеналу розпочала аналіз стану будівлі Старого арсеналу та проекту реставрації, який було затверджено у 2008 році. З'ясувалося, що роботи з реставрації будівлі Арсеналу, здійснені до 2012 року, були виконані не повністю, а проєкт 2008 року втратив свою актуальність з плином часу та зміною технологій. Не відповідав він уже й обставинам функціонування інституції та концепції комплексу, що лягла в основу його чинної стратегії.

Будівля Старого арсеналу до реконструкції. 2008 р. Фото надані музейним відділом Мистецького арсеналу

Перед командою Мистецького арсеналу постало першочергове завдання – відкорегувати стадію «Проект» 2008 року. Відтак у 2019 році Мистецький арсенал отримав першу частину фінансування на корегування проектно-кошторисної документації і розпочав роботу. Було укладено новий договір з генеральним проектувальником – Інститутом «УкрНДІпроектреставрація», – аби на основі стадії «Проект» 2008 року розробити оновлений план реставрації будівлі Старого арсеналу. Фінансування було призупинено в 2020 році, однак поновилося у 2021 році – саме тоді й було завершено корегування: було оновлено всі розділи «Проекту» – конструкція будівлі, архітектурний вигляд, зовнішні та внутрішні інженерні мережі тощо. На всіх стадіях корегування документації до цієї роботи було залучене Державне управління справами – керівний орган ДП «НКММК Мистецький арсенал»: саме ДУС затверджує фінальний проект з реставрації, і разом з командою Мистецького арсеналу цей орган працює над пошуком подальшого фінансування проекту реставрації. Наприкінці лютого 2022 року саме тривав тендер на будівельну експертизу документації, але цей план перервало повномасштабне вторгнення Росії в Україну. Однак команда Мистецького арсеналу сповнена рішучості продовжити цю роботу, щойно це стане можливим.

У плані стадії «Проект» будівля Старого арсеналу не зазнає суттєвих змін – відвідувач продовжить повертатися в улюблений звичний простір пам'ятки архітектури. Метою проекту реставрації є створення максимально доступного, інклюзивного та безпечного простору для відвідувачів.

ВОЛОДИМИР БАБЮК
ЗАСТУПНИК ГЕНЕРАЛЬНОЇ
ДИРЕКТОРКИ
З ІНЖЕНЕРНО-ТЕХНІЧНИХ
ТА ГОСПОДАРСЬКИХ ПИТАНЬ

#АРСЕНАЛСВІТЛА

Фото — Олександр Попенко

У 2016 році Мистецьким арсеналом було започатковано та розроблено план проєкту, що в публічних комунікаціях отримав назву #АрсеналСвітла. Проєкт має на меті повне обладнання історичної будівлі Старого арсеналу системою сучасного музейного освітлення. У 2021 році було завершено перший етап проєкту, який тривав 5 років і коштував понад 50 млн гривень. Результатом стало повне оснащення професійним освітленням першого поверху будівлі Старого арсеналу, що займає 12 тисяч квадратних метрів.

Встановлення спеціального музейного світла в Мистецькому арсеналі видавалося необхідним з декількох причин. По-перше, задля безпечного експонування творів мистецтва, які можуть зазнавати руйнування від звичайного освітлення чи денного світла. Професійне музейне світло – саме таке, яке наразі встановлено в Мистецькому арсеналі – не завдає шкоди творам завдяки відсутності інфрачервоних та ультрафіолетових хвиль, та дозволяє глядачу побачити справжні кольори мистецьких робіт.

По-друге, світло як таке відіграє велику роль у візуальному оформленні виставкових проєктів. Кожна виставка є окремим унікальним висловлюванням, у якому існують свої акценти, динаміка, емоція. Режисура виставки створюється таким чином, щоб спрямувати відвідувачів на шлях отримання того досвіду, яким хотіли наповнити проєкт його куратори та кураторки. Візуально це може бути виконано шляхом затемнення або висвітлення окремих предметів, експонатів, робіт або навіть приміщень, використання кольору або динаміки світла, його незвичайної форми. Саме для цього існують світильники різних типів і призначень.

Фото — Олександр Попенко

По-третє, відсутність власного освітлення неодмінно призводить до залучення великої кількості додаткових коштів та ресурсів, адже музейне світло доводиться винаймати, встановлювати та демонтувати на кожну виставку окремо. Виставкові проєкти найчастіше відбуваються в лівому або правому крилі першого поверху Мистецького арсеналу, а це означає, що необхідно обладнати світлом приблизно 6 тисяч квадратних метрів. Задля якісного оформлення виставки необхідно залучити певну кількість працівників, що правильно змонтують освітлення, а потім демонтують його після завершення виставки. Відповідно, через тимчасовість освітлювального рішення, найчастіше страждає візуальний простір Мистецького арсеналу, а саме вигляд галерей та наскрізних анфілад – дроти та кабелі перебувають у постійному полі зору глядачів, порушуючи цілісний ефект від сприйняття виставки.

Отже, по завершенню першого етапу проєкту #АрсеналСвітла Мистецький арсенал має власне освітлення на першому поверсі будівлі Старого арсеналу, а саме 3 типи світильників:

- RGBW-планки. Вони розміщуються на колонах для кольорової підсвітки, підкреслюють архітектуру історичної будівлі Старого арсеналу, регулюються за кольором та інтенсивністю, а також створюють динамічні ефекти;
- Світлодіодні стрічки. Вони освітлюють простір завдяки відбиванню світла від склепінь;
- Музейне світло. Цей вид має три окремі види світильників, які виконують різні функції. Спотти утворюють кола різного діаметра, профільні світильники — світлові геометричні фігури. Wall Wash рівномірно освітлює усю стіну з кількома творами.

Усіма типами світильників відтепер можна керувати дистанційно, і це ще одна перевага власного освітлення – орендоване освітлення можна було встановлювати (вмикати, вимикати та налаштувати) виключно перебуваючи на висоті і вручну.

Головним викликом проєкту стало збереження архітектурної пам'ятки при встановленні кріплень у стіни. Тому спеціально для проєкту #АрсеналСвітла були розроблені конструкції, які «обіймають» колони без свердління стін. А для тих кріплень, які все ж кріпилися в стіну, використовувались хімічні анкери. Вони є більш безпечними для реставраційних робіт – Мистецький арсенал отримав експертизу, погодження і дозвіл від Міністерства культури та інформаційної політики на використання цих анкерів.

Окрім кріплень, дистанційної та освітлювальної систем, до проєкту #АрсеналСвітла входить і акустична. Мистецький арсенал набув більшої свободи у режисурі виставок, публічних подій, фестивалів та концертів.

Ми розпочали роботу із встановлення нової системи освітлення у 2016 році. Це тривалий, складний, багатокомпонентний проєкт, і я справді щаслива, що нам вдалося його завершити, і перший поверх Мистецького арсеналу має своє власне світло. Це ще не весь Арсенал, але це вже важлива і велика наша галерейна частина. Величезне значення у цьому процесі відіграли дві людини, яким я хочу окремо подякувати. Це Юлія Ваганова, тоді заступниця директора з музейних і виставкових питань, і Володимир Бабюк, заступник директора з будівельних і господарських питань. Ці люди вклали величезну кількість досвіду, знань, роботи в те, аби ми сьогодні могли насолоджуватись новою системою освітлення.

ОЛЕСЯ ОСТРОВСЬКА-ЛЮТА
ГЕНЕРАЛЬНА ДИРЕКТОРКА

МУЗЕЙ СУЧАСНОГО МИСТЕЦТВА

Наприкінці 2021 року Мистецький арсенал розпочав важливий стратегічний етап, пов'язаний із логікою розвитку свого простору, музейної колекції та виставкової діяльності в останні роки: формування нової інституційної програми – Музею сучасного мистецтва. До концептуалізації та розбудови цього напрямку до команди долучилася кураторка Ольга Жук у якості заступниці генерального директора з питань сучасного мистецтва та музейної справи. Протягом листопада 2021 – січня 2022 року діяла робоча група, до якої були залучені топ-менеджери Мистецького арсеналу, експерти відділу сучасного мистецтва та відділу музейної справи. Окрім аналізу стану, потреб та можливостей інституції щодо втілення такого довгострокового проєкту, інтеграції до нього виставкових та освітніх планів на 2022 рік, участі у роботі над просторовою концепцією музею, робоча група також досліджувала історію та контекст суспільного запиту щодо створення музею сучасного мистецтва в Україні, а також різноманітні моделі колекціонування, забезпечення формування колекції та концепції подібних інституцій у світі. Додатково, зважаючи на роботу колег над подібними питаннями, задля консолідації зусиль була проведена низка зустрічей з ГО «Музей сучасного мистецтва». Результатом цього професійного діалогу стало підписання меморандуму про співпрацю та планування спільних дослідницьких та освітніх проєктів. Зокрема, у 2022 році Мистецький арсенал планував провести низку зустрічей та дискусій в рамках Лабораторії сучасного мистецтва в Малій галереї Мистецького арсеналу (у травні 2022), семінар про колекціонування сучасного мистецтва, концептуалізацію та сторітелінг колекцій, міжмузейні колаборації, про те, як пов'язані

інституційний бренд та концепція колекції тощо (у липні-серпні 2022 в рамках виставки колекції Мистецького арсеналу), а також міжнародну конференцію і публікацію «Від музею сучасного мистецтва до сучасності», що мала слугувати підсумком діалогу з незалежним експертним середовищем та концептуалізації даного напрямку роботи Мистецького арсеналу (у жовтні-листопаді 2022). На заваді цим намірам, на жаль, стала війна, проте ми віримо, що ці напрацювання стануть у пригоді після перемоги України.

Втім, Мистецький арсенал не припинив ані роботи над дослідженням і розвитком власної колекції, ані співпраці з ГО «Музей сучасного мистецтва». У березні 2022 року ми переорієнтували нашу діяльність відповідно до умов воєнного стану, зосередивши діяльність на трьох напрямках:

1) підтримка митців та працівників культурної сфери шляхом фандрайзингу та експертної роботи у проєкті «Український Фонд Екстреної Допомоги», співзаснованому разом із ГО «Музей сучасного мистецтва»;

2) просування сучасного українського мистецтва та України за кордоном, підтримка ЗСУ та волонтерських ініціатив шляхом організації виставок та благодійних мистецьких акцій за кордоном;

3) дослідження, колекціонування, просування мистецьких творів, створених українськими художниками під час війни — шляхом створення онлайн-архіву «Україна в огні» в рамках лабораторії сучасного мистецтва Мистецького арсеналу».

ОЛЬГА ЖУК
ЗАСТУПНИЦЯ ГЕНЕРАЛЬНОЇ
ДИРЕКТОРКИ З ПИТАНЬ
СУЧАСНОГО МИСТЕЦТВА
ТА МУЗЕЙНОЇ СПРАВИ

РОЗДІЛ 7
ФІНАНСИ

ФІНАНСОВИЙ РЕЗУЛЬТАТ

З фінансової точки зору, 2021 рік був складним для Мистецького арсеналу від самого початку. Фінансування з державного бюджету для інституції в 2021 році було знову зменшено, і склало 35 556, 9 тис. грн, що дорівнює 75% від суми, яку запитував Арсенал. Водночас сума, яку запитувало підприємство, не передбачала збільшення видатків, а лише враховувала індексацію згідно з інфляційними прогнозами та затвердженими Урядом рівнем мінімальної зарплати. Обсяг фінансування Мистецького арсеналу у Державному бюджеті на 2021 рік передбачав покриття витрат лише на зарплату штатних працівників, відрахування на соціальні заходи та частково на комунальні послуги.

У зв'язку з поширенням коронавірусної хвороби COVID-19, рішенням Кабінету Міністрів України було введено карантин і низку обмежень на проведення публічних подій, результатом чого було часткове припинення публічної діяльності інституції. Це призвело до втрати значної частини доходів через скасування багатьох заходів, які мали відбутись у звітному році, та поверненню замовникам авансів, які вони внесли раніше відповідно до укладених договорів. Попри це, нам таки вдалось провести більшу частину запланованих виставкових проєктів і Книжковий Арсенал.

Варто зазначити, що завдяки інтенсивній роботі команди Мистецького арсеналу у 2021 році було залучено понад 9,5 млн грн грантових та спонсорських коштів, що в понад два рази більше, ніж минулого року. Це дозволило інституції продовжувати якісно виконувати поставлені завдання, незважаючи на суттєве скорочення бюджетного фінансування та складні умови роботи у зв'язку з пандемією COVID-19.

У результаті нам вдалось перевиконати плановані доходи від операційної діяльності і навіть почати поступове відновлення. У третьому кварталі 2021 року ми вийшли на позитивний фінансовий результат, однак в останньому кварталі суттєво зросли тарифи на комунальні послуги, і це стало болючим фінансовим ударом по Мистецькому арсеналу. Тариф на постачання електроенергії збільшився вдвічі, а вартість постачання теплової енергії зросла в понад 4 рази з урахуванням коефіцієнту перерахунку, що почав застосовуватись у зв'язку зі зміною ціни природного газу відповідно до Постанови КМУ № 1209 від 10.11.2021 року. Для зменшення фінансового навантаження, у зв'язку зі зміною вартості тарифів, ми скоротили споживання теплової енергії удвічі в листопаді та грудні в порівнянні з відповідними місяцями в 2020 році. Попри це сума, яку Мистецький арсенал змушений був сплатити за постачання теплової енергії, в понад два рази перевищила суму, сплачену в 2020 році за аналогічні послуги. Варто зазначити, що в бюджеті на оплату комунальних послуг в 2021 році передбачено фінансування в такому ж розмірі, як і в 2020 році. Це призвело до суттєвого погіршення фінансового результату, оскільки, щоб уникнути боргів за комунальні послуги, різницю було сплачено з зароблених коштів підприємства.

тис. грн

	2021 рік	2020 рік	2019 рік	2018 рік	2017 рік
Зароблені доходи	10 222	2167	10 637	10 006	12 295
Інші операційні доходи (в т. ч. бюджетні асигнування, грантові кошти, спонсорська допомога)	41 376	41 328	48 292	42 431	36 022
Інші доходи	10 426	1161	5 120	1989	2936
Витрати	68 488	46 393	65 093	53 809	54 695
Фінансовий результат	-1489	-1379	-945	617	-3442

ПОЗИКИ ТА ПОВОРТНА ФІНАНСОВА ДОПОМОГА

млн грн

Позикодавець	Залишок боргів станом на початок 2021 року	Залишок боргів станом на кінець 2021 року
Державне підприємство «Фінансування інфраструктурних проектів»	119,6	119,6
Державне підприємство «Зал офіційних делегацій»	4,2	4,0

У період з 2005 по 2012 роки Мистецький арсенал залучив понад 420 млн грн на створення культурної інституції, а саме реконструкцію та розбудову будівлі Старого арсеналу площею 56 тис. м². Зазначених коштів було недостатньо для завершення всіх необхідних робіт, оскільки, згідно з наявним інвестиційним проектом, загальний кошторис його реалізації на сьогодні становить близько 4 млрд грн.

Більшість коштів були залучені за державними інфраструктурними програмами як внесок суспільства у створення найбільшої культурної інституції країни. Однак значну частину коштів було залучено у формі позики чи поворотної фінансової допомоги на розбудову Старого арсеналу. Таким чином було накопичено 128 млн грн боргів, з яких на сьогодні сплачена лише невелика частина.

Договори щодо цих фінансових зобов'язань Мистецького арсеналу уклалися в 2010–2011 роках. На жаль, відповідні рішення ухвалювалися без необхідного аналізу шляхів повернення боргу в майбутньому. Єдиним джерелом повернення позики є грошові надходження від діяльності інституції, й вони не можуть вважатись достатніми для повернення боргів такого обсягу, особливо якщо врахувати, що основна місія інституції – не генерування прибутку, а соціально-культурний розвиток суспільства.

У 2017 та 2018 роках настали терміни повернення цих боргів. Управлінська команда провела складні переговори із кредитором «ФінІнПро» за активного включення відповідальних державних органів – Державного управління справами та Міністерства фінансів України, внаслідок чого в 2018 році вдалося відтермінувати виплату заборгованості до 2025 року.

Однак, попри те, що термін повернення боргу відкладено, проблема старих боргів у цілому залишається невирішеною, оскільки самотужки повернути 119,6 млн грн не реалістично для жодної культурної інституції України. Через складність і системність цього питання (а Мистецький арсенал – не єдине підприємство зі схожим боргом, і ділить долю необґрунтованих форм і розмірів позик із низкою інших стратегічно важливих підприємств у країні), було доручено Мінінфраструктури, МКІП, Мінфіну, Укрінфрапроекту разом із Державним управлінням справами опрацювати питання щодо механізмів врегулювання заборгованості ДП «НКММК «Мистецький арсенал» перед ДП «ФінІнПро» за договорами позики. Шляхів вирішення цієї проблеми на час написання звіту поки не знайдено. Команда Мистецького арсеналу продовжує працювати над пошуком ефективного вирішення цього питання.

Мистецький арсенал підтвердив свою спроможність, і відповідально й поступово повертає 9,75 млн грн позики, залученої у 2009–2010 роках від державного підприємства «Зал офіційних делегацій».

2021 був складним роком у зв'язку з поширенням коронавірусної інфекції COVID-19 в Україні і світі. Це призвело до багатьох карантинних обмежень, а на окремі тривалі періоди – і до повного припинення публічної діяльності інституції, відповідно, і до можливості отримувати заплановані доходи. Незважаючи на це, Мистецький арсенал повернув частину боргу державному підприємству «Зал офіційних делегацій» в 2021 році. Станом на кінець 2021 року загалом було повернуто вже 5,75 млн грн вказаного боргу.

СТРУКТУРА ВИТРАТ

	2021 рік	2020 рік	2019 рік	2018 рік	2017 рік
Витрати на оплату праці	44%	55%	43%	43%	33%
Інші операційні витрати (здебільшого проектні)	42%	25%	39%	38%	39%
Відрахування на соціальні заходи	9%	12%	9%	9%	7%
Амортизація	3%	5%	5%	5%	8%
Матеріальні затрати	2%	3%	4%	4%	14%

Цьогоріч ми не додаємо до річного звіту за 2021 рік аудиторський висновок, але публікуємо річну фінансову звітність. З метою дотримання вимог Закону України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні», Закону України «Про аудит фінансової звітності та аудиторську діяльність» та Закону України «Про публічні закупівлі» було проведено відкриті торги на закупівлю послуги з проведення обов'язкового аудиту фінансової звітності Мистецького арсеналу за 2021 рік (<https://prozorro.gov.ua/tender/UA-2021-12-20-017999-c>). В рамках частини 1 статті 29 Закону України «Про аудит фінансової звітності та аудиторську діяльність» до органу управління – ДУС – було надіслано лист із запитом на погодження укладення договору з переможцем процедури закупівлі. Натомість через надзвичайні обставини – російське вторгнення – станом на 08.03.2022 року відповіді на вищезазначений лист не було отримано і саме через відсутність погодження органом управління договір не було укладено. Мистецький арсенал був змушений скасувати цю процедуру закупівлі у зв'язку із обставинами, що не залежать від замовника.

З початком повномасштабного російського вторгнення провести незалежний аудит стало складніше, але попри всі обставини команда працює над тим, щоби реалізувати це завдання якнайшвидше. Як тільки буде проведено аудит фінансової діяльності за 2021 рік, ми опублікуємо аудиторський висновок на офіційному сайті Мистецького арсеналу.

Підприємство **ДЕРЖАВНЕ ПІДПРИЄМСТВО "НАЦІОНАЛЬНИЙ КУЛЬТУРНО-МИСТЕЦЬКИЙ ТА МУЗЕЙНИЙ КОМПЛЕКС "МИСТЕЦЬКИЙ АРСЕНАЛ"**

Дата (рік, місяць, число) за ЄДРПОУ

КОДИ		
2022	01	01
33403498		

(найменування)
Звіт про фінансові результати (Звіт про сукупний дохід)
за Рік 2021 р.

Форма № 2 Код за ДКУД **1801003**

I. ФІНАНСОВІ РЕЗУЛЬТАТИ

Стаття	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
1	2	3	4
Чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	2000	10 222	2 167
Чисті зароблені страхові премії	2010	-	-
премії підписані, валова сума	2011	-	-
премії, передані у перестраховання	2012	-	-
зміна резерву незароблених премій, валова сума	2013	-	-
зміна частки перестраховиків у резерві незароблених премій	2014	-	-
Собівартість реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг)	2050	(37 581)	(27 611)
Чисті понесені збитки за страховими виплатами	2070	-	-
Валовий:			
прибуток	2090	-	-
збиток	2095	(27 359)	(25 444)
Дохід (витрати) від зміни у резервах довгострокових зобов'язань	2105	-	-
Дохід (витрати) від зміни інших страхових резервів	2110	-	-
зміна інших страхових резервів, валова сума	2111	-	-
зміна частки перестраховиків в інших страхових резервах	2112	-	-
Інші операційні доходи	2120	46 376	41 328
у тому числі:	2121	-	-
дохід від зміни вартості активів, які оцінюються за справедливою вартістю			
дохід від первісного визнання біологічних активів і сільськогосподарської продукції	2122	-	-
дохід від використання коштів, вивільнених від оподаткування	2123	-	-
Адміністративні витрати	2130	(21 842)	(18 662)
Витрати на збут	2150	(-)	(-)
Інші операційні витрати	2180	(154)	(120)
у тому числі:	2181	-	-
витрати від зміни вартості активів, які оцінюються за справедливою вартістю			
витрати від первісного визнання біологічних активів і сільськогосподарської продукції	2182	-	-
Фінансовий результат від операційної діяльності:			
прибуток	2190	-	-
збиток	2195	(2 979)	(2 898)
Дохід від участі в капіталі	2200	-	-
Інші фінансові доходи	2220	440	358
Інші доходи	2240	10 426	1 161
у тому числі:	2241	-	-
дохід від благодійної допомоги			
Фінансові витрати	2250	(-)	(-)
Втрати від участі в капіталі	2255	(-)	(-)
Інші витрати	2270	(9 276)	(-)
Прибуток (збиток) від впливу інфляції на монетарні статті	2275	-	-

Продовження додатка 2

Фінансовий результат до оподаткування:			
прибуток	2290	-	-
збиток	2295	(1 389)	(1 379)
Витрати (дохід) з податку на прибуток	2300	(100)	-
Прибуток (збиток) від припиненої діяльності після оподаткування	2305	-	-
Чистий фінансовий результат:			
прибуток	2350	-	-
збиток	2355	(1 489)	(1 379)

II. СУКУПНИЙ ДОХІД

Стаття	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
1	2	3	4
Дооцінка (уцінка) необоротних активів	2400	-	-
Дооцінка (уцінка) фінансових інструментів	2405	-	-
Накопичені курсові різниці	2410	-	-
Частка іншого сукупного доходу асоційованих та спільних підприємств	2415	-	-
Інший сукупний дохід	2445	-	-
Інший сукупний дохід до оподаткування	2450	-	-
Податок на прибуток, пов'язаний з іншим сукупним доходом	2455	-	-
Інший сукупний дохід після оподаткування	2460	-	-
Сукупний дохід (сума рядків 2350, 2355 та 2460)	2465	(1 489)	(1 379)

III. ЕЛЕМЕНТИ ОПЕРАЦІЙНИХ ВИТРАТ

Назва статті	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
1	2	3	4
Матеріальні затрати	2500	1 404	1 355
Витрати на оплату праці	2505	29 937	25 650
Відрахування на соціальні заходи	2510	6 486	5 548
Амортизація	2515	2 246	1 978
Інші операційні витрати	2520	28 415	11 601
Разом	2550	68 488	46 132

IV. РОЗРАХУНОК ПОКАЗНИКІВ ПРИБУТКОВОСТІ АКЦІЙ

Назва статті	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
1	2	3	4
Середньорічна кількість простих акцій	2600	-	-
Скоригована середньорічна кількість простих акцій	2605	-	-
Чистий прибуток (збиток) на одну просту акцію	2610	-	-
Скоригований чистий прибуток (збиток) на одну просту акцію	2615	-	-
Дивіденди на одну просту акцію	2650	-	-

Керівник

Олеся ОСТРОВСЬКА-ЛІУТА

Головний бухгалтер

Марина ЗОТОВА

Підприємство ДЕРЖАВНЕ ПІДПРИЄМСТВО "НАЦІОНАЛЬНИЙ КУЛЬТУРНО-МИСТЕЦЬКИЙ ТА МУЗЕЙНИЙ КОМПЛЕКС "МИСТЕЦЬКИЙ АРСЕНАЛ" за ЄДРПОУ

(найменування)

Дата (рік, місяць, число)

КОДИ		
2022	01	01
33403498		

Звіт про рух грошових коштів (за прямим методом)
за **Рік 2021** р.

Форма №3 Код за ДКУД 1801004

Стаття	Код	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
1	2	3	4
I. Рух коштів у результаті операційної діяльності			
Надходження від:			
Реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	3000	12 641	2 329
Повернення податків і зборів	3005	-	-
у тому числі податку на додану вартість	3006	-	-
Цільового фінансування	3010	112 384	39 374
Надходження від отримання субсидій, дотацій	3011	-	-
Надходження авансів від покупців і замовників	3015	-	-
Надходження від повернення авансів	3020	-	-
Надходження від відсотків за залишками коштів на поточних рахунках	3025	-	-
Надходження від боржників неустойки (штрафів, пені)	3035	-	-
Надходження від операційної оренди	3040	1 506	176
Надходження від отримання роялті, авторських винагород	3045	-	-
Надходження від страхових премій	3050	-	-
Надходження фінансових установ від повернення позик	3055	-	-
Інші надходження	3095	4 581	2 761
Витрачання на оплату:			
Товарів (робіт, послуг)	3100	(21 320)	(12 501)
Праці	3105	(23 892)	(20 419)
Відрахувань на соціальні заходи	3110	(6 414)	(5 531)
Зобов'язань з податків і зборів	3115	(6 361)	(5 094)
Витрачання на оплату зобов'язань з податку на прибуток	3116	(-)	(-)
Витрачання на оплату зобов'язань з податку на додану вартість	3117	(-)	(-)
Витрачання на оплату зобов'язань з інших податків і зборів	3118	(-)	(-)
Витрачання на оплату авансів	3135	(-)	(-)
Витрачання на оплату повернення авансів	3140	(-)	(-)
Витрачання на оплату цільових внесків	3145	(-)	(-)
Витрачання на оплату зобов'язань за страховими контрактами	3150	(-)	(-)
Витрачання фінансових установ на надання позик	3155	(-)	(-)
Інші витрачання	3190	(13 893)	(549)
Чистий рух коштів від операційної діяльності	3195	59 232	546
II. Рух коштів у результаті інвестиційної діяльності			
Надходження від реалізації:			
фінансових інвестицій	3200	-	-
необоротних активів	3205	-	-
Надходження від отриманих:			
відсотків	3215	-	-
дивідендів	3220	-	-
Надходження від деривативів	3225	-	-
Надходження від погашення позик	3230	-	-
Надходження від вибуття дочірнього підприємства та іншої господарської одиниці	3235	-	-
Інші надходження	3250	-	-

Витрачання на придбання:			
фінансових інвестицій	3255	(-)	(-)
необоротних активів	3260	(56 729)	(367)
Виплати за деривативами	3270	(-)	(-)
Витрачання на надання позик	3275	(-)	(-)
Витрачання на придбання дочірнього підприємства та іншої господарської одиниці	3280	(-)	(-)
Інші платежі	3290	(-)	(-)
Чистий рух коштів від інвестиційної діяльності	3295	-56 729	-367
III. Рух коштів у результаті фінансової діяльності			
Надходження від:			
Власного капіталу	3300	-	-
Отримання позик	3305	-	-
Надходження від продажу частки в дочірньому підприємстві	3310	-	-
Інші надходження	3340	148	204
Витрачання на:			
Викуп власних акцій	3345	(-)	(-)
Погашення позик	3350	-	-
Сплату дивідендів	3355	(-)	(-)
Витрачання на сплату відсотків	3360	(-)	(-)
Витрачання на сплату заборгованості з фінансової оренди	3365	(-)	(-)
Витрачання на придбання частки в дочірньому підприємстві	3370	(-)	(-)
Витрачання на виплати неконтрольованим часткам у дочірніх підприємствах	3375	(-)	(-)
Інші платежі	3390	(-)	(-)
Чистий рух коштів від фінансової діяльності	3395	148	204
Чистий рух грошових коштів за звітний період	3400	2 651	383
Залишок коштів на початок року	3405	3 770	3 207
Вплив зміни валютних курсів на залишок коштів	3410	(46)	180
Залишок коштів на кінець року	3415	6 375	3 770

Керівник

Олеся ОСТРОВСЬКА-ЛЮТА

Головний бухгалтер

Марина ЗОТОВА

Підприємство **ДЕРЖАВНЕ ПІДПРИЄМСТВО "НАЦІОНАЛЬНИЙ КУЛЬТУРНО-МИСТЕЦЬКИЙ ТА МУЗЕЙНИЙ КОМПЛЕКС "МИСТЕЦЬКИЙ АРСЕНАЛ"** за ЄДРПОУ

Дата (рік, місяць, число)

КОДИ		
2022	01	01
33403498		

(найменування)

Звіт про власний капітал
за **Рік 2021** р.

Форма №4 Код за ДКУД **1801005**

Стаття	Код рядка	Зареєстрований (пайовий) капітал	Капітал у дооцінках	Додатковий капітал	Резервний капітал	Нерозподілений прибуток (непокритий збиток)	Неоплачений капітал	Вилучений капітал	Всього
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
Залишок на початок року	4000	5 078	-	1 950 511	-	(11 336)	-	-	1 944 253
Коригування:									
Зміна облікової політики	4005	-	-	-	-	-	-	-	-
Виправлення помилок	4010	-	-	-	-	-	-	-	-
Інші зміни	4090	-	-	-	-	-	-	-	-
Скоригований залишок на початок року	4095	5 078	-	1 950 511	-	(11 336)	-	-	1 944 253
Чистий прибуток (збиток) за звітний період	4100	-	-	-	-	(1 489)	-	-	(1 489)
Інший сукупний дохід за звітний період	4110	-	-	-	-	-	-	-	-
Дооцінка (уцінка) необоротних активів	4111	-	-	-	-	-	-	-	-
Дооцінка (уцінка) фінансових інструментів	4112	-	-	-	-	-	-	-	-
Накопичені курсові різниці	4113	-	-	-	-	-	-	-	-
Частка іншого сукупного доходу асоційованих і спільних підприємств	4114	-	-	-	-	-	-	-	-
Інший сукупний дохід	4116	-	-	-	-	-	-	-	-
Розподіл прибутку:									
Виплати власникам (дивіденди)	4200	-	-	-	-	-	-	-	-
Спрямування прибутку до зареєстрованого капіталу	4205	-	-	-	-	-	-	-	-
Відрахування до резервного капіталу	4210	-	-	-	-	-	-	-	-
Сума чистого прибутку, належна до бюджету відповідно до законодавства	4215	-	-	-	-	(365)	-	-	(365)
Сума чистого прибутку на створення спеціальних (цільових) фондів	4220	-	-	-	-	-	-	-	-

	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
Сума чистого прибутку на матеріальне заохочення		4225	-	-	-	-	-	-	-	-
Внески учасників:										
Внески до капіталу		4240	-	-	2 477	-	-	-	-	2 477
Погашення заборгованості з капіталу		4245	-	-	-	-	-	-	-	-
Вилучення капіталу:										
Викуп акцій (часток)		4260	-	-	-	-	-	-	-	-
Перепродаж викуплених акцій (часток)		4265	-	-	-	-	-	-	-	-
Анулювання викуплених акцій (часток)		4270	-	-	-	-	-	-	-	-
Вилучення частки в капіталі		4275	-	-	-	-	-	-	-	-
Зменшення номінальної вартості акцій		4280	-	-	-	-	-	-	-	-
Інші зміни в капіталі		4290	-	-	-	-	(121)	-	-	(121)
Придбання (продаж) неконтрольованої частки в дочірньому підприємстві		4291	-	-	-	-	-	-	-	-
Разом змін у капіталі		4295	-	-	2 477	-	(1 975)	-	-	502
Залишок на кінець року		4300	5 078	-	1 952 988	-	(13 311)	-	-	1 944 755

Керівник

Головний бухгалтер

Олеся ОСТРОВСЬКА-ЛЮТА

Марина ЗОТОВА

ЗАТВЕРДЖЕНО
Наказ Міністерства фінансів України
29.11.2000 № 302 (у редакції наказу
від 28.10.2003 № 602 зі змінами, внесеними
фінансів України від 09.07.2021 року № 385)

ДОКУМЕНТ ПРИЙНЯТО

Коди	2021	12	31
	33403498		
	UA800000000000624772		
	57474		
	140		
	91.02		

Дата (рік, місяць, число)
за ЄДРПОУ

ДЕРЖАВНЕ ПІДПРИЄМСТВО "НАЦІОНАЛЬНИЙ КУЛЬТУРНО-МИСТЕЦЬКИЙ ТА МУЗЕЙНИЙ КОМПЛЕКС
"МИСТЕЦЬКИЙ АРСЕНАЛ"

Підприємство

Територія М.КИЇВ
Орган державного управління
Організаційно-правова форма господарювання
Вид економічної діяльності

Державне управління справами

Державне підприємство

Функціонування музеїв

Одиниця виміру: тис.грн.

ПРИМІТКИ ДО РІЧНОЇ ФІНАНСОВОЇ ЗВІТНОСТІ
за 2021 рік

Форма №5

Код за ДКУД

1801008

I. Нематеріальні активи

Групи нематеріальних активів	Код рядка	Залишок на початок року		Надійшло за рік	Переоцінка (дооцінка +, уцінка -)		Вибуло за рік		Нараховано амортизації за рік	Втрати від зменшення корисності за рік	Інші зміни за рік		Залишок на кінець року	
		первісна (переоцінена) вартість	знос (амортизація)		первісна (переоцінена) вартість	знос (амортизація)	первісна (переоцінена) вартість	знос (амортизація)			12	13	14	15
Права користування природними ресурсами	010	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Права користування майном	020	1816730	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1816730	-
Права на комерційні позначення	030	1	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	1
Права на об'єкти промислової власності	040	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Авторське право та суміжні з ним права	050	311	311	-	-	-	-	-	-	-	-	-	311	311
Інші нематеріальні активи	060	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Разом	070	1025	747	10	-	-	-	-	206	-	-	-	1035	953
Гудвіл	080	1818067	1059	10	-	-	-	-	206	-	-	-	1818077	1265
Гудвіл	090	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-

3 рядка 080 графа 14 вартість нематеріальних активів, щодо яких існує обмеження права власності

вартість оформлених у заставу нематеріальних активів

вартість створених підприємством нематеріальних активів

3 рядка 080 графа 5 вартість нематеріальних активів, отриманих за рахунок цільових асигнувань

3 рядка 080 графа 15 накопичена амортизація нематеріальних активів, щодо яких існує обмеження права власності

II. Основні засоби

Групи основних засобів	Код рядка	Залишок на початок року		Надійшло за рік	Переоцінка (дооцінка +, уцінка -)		Вибуло за рік		Нараховано амортизації за рік	Втрати від зменшення корисності	Інші зміни за рік	Залишок на кінець року		У тому числі одержані за фінансовою орендою		Залишок на кінець року		
		первісна (переоцінена) вартість	знос		первісна (переоцінена) вартість	знос	первісна (переоцінена) вартість	знос				первісна (переоцінена) вартість	знос	первісна (переоцінена) вартість	знос			
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19
Земельні ділянки	100	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Інвестиційна нерухомість	105	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Капітальні витрати на поліпшення земель	110	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Будинки, споруди та передавальні пристрої	120	42092	21385	-	-	-	-	-	924	-	-	-	42092	22309	-	-	-	-
Машини та обладнання	130	3181	2036	170	-	-	69	69	561	-	-	-	3282	2528	-	-	-	-
Транспортні засоби	140	361	361	24	-	-	-	-	-	-	-	-	385	361	-	-	-	-
Інструменти, прилади, інвентар (меблі)	150	1306	818	-	-	-	-	-	274	-	-	-	1306	1092	-	-	-	-
Тварини	160	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Багаторічні насадження	170	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Інші основні засоби	180	1306	1101	-	-	-	-	-	35	-	-	-	1306	1136	-	-	-	-
Бібліотечні фонди	190	65	29	-	-	-	-	-	-	-	-	-	65	29	-	-	-	-
Малочисні необоротні матеріальні активи	200	5408	5351	420	-	-	67	67	379	-	-	-	5761	5663	-	-	-	-
Тимчасові (нетитульні) споруди	210	12	-	-	-	-	-	-	2	-	-	-	12	2	-	-	-	-
Природні ресурси	220	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Інвентарна тара	230	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Предмети прокату	240	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Інші необоротні матеріальні активи	250	-	-	2477	-	-	-	-	-	-	-	-	2477	-	-	-	-	-
Разом	260	53731	31081	3091	-	-	136	136	2175	-	-	-	56686	33120	-	-	-	-

3 рядка 260 графа 14 вартість основних засобів, щодо яких існують передбачені чинним законодавством обмеження права власності

вартість оформлених у заставу основних засобів

залишкова вартість основних засобів, що тимчасово не використовуються (консервація, реконструкція тощо)

первісна (переоцінена) вартість повністю амортизованих основних засобів

основні засоби орендованих єдиних (шлісних) майнових комплексів

вартість основних засобів, призначених для продажу

залишкова вартість основних засобів, утрачених унаслідок надзвичайних подій

3 рядка 260 графа 5 вартість основних засобів, придбаних за рахунок цільового фінансування

Вартість основних засобів, що взяті в операційну оренду

3 рядка 260 графа 15 знос основних засобів, щодо яких існують обмеження права власності

3 рядка 105 графа 14 вартість інвестиційної нерухомості, оціненої за справедливою вартістю

III. Капітальні інвестиції

Найменування показника	Код рядка	За рік	На кінець року
Капітальне будівництво	280	47322	453648
Придбання (виготовлення) основних засобів	290	-	-
Придбання (виготовлення) інших необоротних матеріальних активів	300	-	-
Придбання (створення) нематеріальних активів	310	-	-
Придбання (вирощування) довгострокових біологічних активів	320	-	-
Інші	330	-	-
Разом	340	47322	453648

3 рядка 340 графа 3 капітальні інвестиції в інвестиційну нерухомість

фінансові витрати, включені до капітальних інвестицій

(341)

(342)

IV. Фінансові інвестиції

Найменування показника	Код рядка	За рік	На кінець року	
			довгострокові	поточні
1	2	3	4	5
A. Фінансові інвестиції за методом участі в капіталі в:				
асоційовані підприємства	350	-	-	-
дочірні підприємства	360	-	-	-
спільну діяльність	370	-	-	-
Б. Інші фінансові інвестиції в:				
частки і паї у статутному капіталі інших підприємств	380	-	-	-
акції	390	-	-	-
облігації	400	-	-	-
інші	410	-	-	-
Разом (розд.А + розд.Б)	420	-	-	-

3 рядка 1035 гр. 4 Балансу (Звіту про фінансовий стан)

Інші довгострокові фінансові інвестиції відображені:

за собівартістю (421)

за справедливою вартістю (422)

за амортизованою собівартістю (423)

Поточні фінансові інвестиції відображені:

за собівартістю (424)

за справедливою вартістю (425)

за амортизованою собівартістю (426)

V. Доходи і витрати

Найменування показника	Код рядка	Доходи		Витрати
		1	2	
A. Інші операційні доходи і витрати				
Операційна оренда активів	440		1250	-
Операційна курсова різниця	450		-	71
Реалізація інших оборотних активів	460		27	-
Штрафи, пені, неустойки	470		-	-
Утримання об'єктів житлово-комунального і соціально-культурного призначення	480		-	-
Інші операційні доходи і витрати	490		45099	82
у тому числі: відрахування до резерву сумнівних боргів	491		X	-
непродуктивні витрати і втрати	492		X	-
Б. Доходи і витрати від участі в капіталі за інвестиціями в:				
асоційовані підприємства	500		-	-
дочірні підприємства	510		-	-
спільну діяльність	520		-	-
В. Інші фінансові доходи і витрати				
Дивіденди	530		-	X
Проценти	540		X	-
Фінансова оренда активів	550		-	-
Інші фінансові доходи і витрати	560		440	-
Г. Інші доходи і витрати				
Реалізація фінансових інвестицій	570		-	-
Доходи від об'єднання підприємств	580		-	-
Результат оцінки корисності	590		-	-
Неопераційна курсова різниця	600		-	-
Безоплатно одержані активи	610		-	X
Списання необоротних активів	620		X	-
Інші доходи і витрати	630		10426	9276

Товарообмінні (бартерні) операції з продукцією (товарами, роботами, послугами)

(631)

Частка доходу від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг) за товарообмінними (бартерними) контрактами з пов'язаними сторонами

(632)

%

3 рядків 540-560 графа 4 фінансові витрати, уключені до собівартості активів

(633)

VI. Грошові кошти

Найменування показника	Код рядка	На кінець року
I	2	3
Готівка	640	14
Поточний рахунок у банку	650	2187
Інші рахунки в банку (акредитиви, чекові книжки)	660	-
Грошові кошти в дорозі	670	3
Еквіваленти грошових коштів	680	4171
Разом	690	6375

3 рядка 1090 гр. 4 Балансу (Звіту про фінансовий стан) Грошові кошти, використання яких обмежено (691) -

VII. Забезпечення і резерви

Види забезпечень і резервів	Код рядка	Залишок на початок року	Збільшення за звіт. рік		Використано у звітному році	Сторновано невикористану суму у звітному році	Сума очікуваного відшкодування витрат іншою стороною, що врахована при оцінці забезпечення	Залишок на кінець року
			нараховано (створено)	додаткові відрахування				
I	2	3	4	5	6	7	8	9
Забезпечення на виплату відпусток працівникам	710	1663	2796	314	2496	-	-	2277
Забезпечення наступних витрат на додаткове пенсійне забезпечення	720	-	-	-	-	-	-	-
Забезпечення наступних витрат на виконання гарантійних зобов'язань	730	-	-	-	-	-	-	-
Забезпечення наступних витрат на реструктуризацію	740	-	-	-	-	-	-	-
Забезпечення наступних витрат на виконання зобов'язань щодо обтяжливих контрактів	750	-	-	-	-	-	-	-
	760	-	-	-	-	-	-	-
	770	-	-	-	-	-	-	-
Резерв сумнівних боргів	775	1182	-	-	-	-	-	1182
Разом	780	2845	2796	314	2496	-	-	3459

VIII. Запаси

Найменування показника	Код рядка	Балансова вартість на кінець року	Переоцінка за рік	
			збільшення чистої вартості реалізації *	уцінка
I	2	3	4	5
Сировина і матеріали	800	393	-	-
Купівельні напівфабрикати та комплектуючі вироби	810	-	-	-
Паливо	820	19	-	-
Тара і тарні матеріали	830	-	-	-
Будівельні матеріали	840	2783	-	-
Запасні частини	850	51	-	-
Матеріали сільськогосподарського призначення	860	-	-	-
Поточні біологічні активи	870	-	-	-
Малоцінні та швидкозношувані предмети	880	22	-	-
Незавершене виробництво	890	-	-	-
Готова продукція	900	-	-	-
Товари	910	184	-	-
Разом	920	3452	-	-

3 рядка 920 графа 3 Балансова вартість запасів: відображених за чистою вартістю реалізації переданих у переробку оформлених в заставу переданих на комісію

(921)
(922)
(923)
(924)
(925)
(926)

Активи на відповідальному зберіганні (позабалансовий рахунок 02)

3 рядка 1200 графа 4 Балансу (Звіту про фінансовий стан) запаси, призначені для продажу

* визначається за п. 28 Національного положення (стандарту) бухгалтерського обліку 9 "Запаси".

ІХ. Дебіторська заборгованість

Найменування показника	Код рядка	Всього на кінець року	у т.ч. за строками непогашення		
			до 12 місяців	від 12 до 18 місяців	від 18 до 36 місяців
1	2	3	4	5	6
Дебіторська заборгованість за товари, роботи, послуги	940	29	-	-	-
Інша поточна дебіторська заборгованість	950	4671	-	-	-

Списано у звітному році безнадійної дебіторської заборгованості із рядків 940 і 950 графа 3 заборгованість з пов'язаними сторонами

(951) 70
(952) -

Х. Нестачі і втрати від псування цінностей

Найменування показника	Код рядка	Сума
1	2	3
Виявлено (списано) за рік нестачі і втрат	960	-
Визнано заборгованістю винних осіб у звітному році	970	-
Сума нестачі і втрат, остаточне рішення щодо винуватців, за якими на кінець року не прийнято (позабалансовий рахунок 072)	980	-

ХІ. Будівельні контракти

Найменування показника	Код рядка	Сума
1	2	3
Дохід за будівельними контрактами за звітний рік	1110	-
Заборгованість на кінець звітного року:		
валова замовників	1120	-
валова замовникам	1130	-
з авансів отриманих	1140	-
Сума затриманих коштів на кінець року	1150	-
Вартість виконаних субпдрядниками робіт за незавершеними будівельними контрактами	1160	-

ХІІ. Податок на прибуток

Найменування показника	Код рядка	Сума
1	2	3
Поточний податок на прибуток	1210	100
Відстрочені податкові активи: на початок звітного року	1220	-
на кінець звітного року	1225	-
Відстрочені податкові зобов'язання: на початок звітного року	1230	-
на кінець звітного року	1235	-
Включено до Звіту про фінансові результати - усього	1240	100
у тому числі:		
поточний податок на прибуток	1241	100
зменшення (збільшення) відстрочених податкових активів	1242	-
збільшення (зменшення) відстрочених податкових зобов'язань	1243	-
Відображено у складі власного капіталу - усього	1250	-
у тому числі:		
поточний податок на прибуток	1251	-
зменшення (збільшення) відстрочених податкових активів	1252	-
збільшення (зменшення) відстрочених податкових зобов'язань	1253	-

ХІІІ. Використання амортизаційних відрахувань

Найменування показника	Код рядка	Сума
1	2	3
Нараховано за звітний рік	1300	2381
Використано за рік - усього	1310	-
в тому числі на:		
будівництво об'єктів	1311	-
придбання (виготовлення) та поліпшення основних засобів	1312	-
з них машини та обладнання	1313	-
придбання (створення) нематеріальних активів	1314	-
погашення отриманих на капітальні інвестиції позик	1315	-
	1316	-
	1317	-

XIV. Біологічні активи

Групи біологічних активів	Обліковуються за первісною вартістю										Обліковуються за справедливою вартістю						
	Код рядка	залишок на початок року		надійшло за рік	вибуло за рік		нараховано амортизації за рік	втрати від зменшення корисності	вигоди від відновлення корисності	залишок на кінець року		залишок на початок року	надійшло за рік	зміни вартості за рік	вибуло за рік	залишок на кінець року	
		первісна вартість	накопичена амортизація		первісна вартість	накопичена амортизація				первісна вартість	накопичена амортизація						
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	
Довгострокові біологічні активи – усього в тому числі:	1410	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
робоча худоба	1411	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
продуктивна худоба	1412	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
багаторічні насадження	1413	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
1414	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
інші довгострокові біологічні активи	1415	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
Поточні біологічні активи – усього в тому числі:	1420	-	x	-	-	x	x	-	-	-	x	-	-	-	-	-	
тварини на вирощуванні та відгодівлі	1421	-	x	-	-	x	x	-	-	-	x	-	-	-	-	-	
біологічні активи в стані біологічних перетворень (крім тварин на вирощуванні та відгодівлі)	1422	-	x	-	-	x	x	-	-	-	x	-	-	-	-	-	
1423	-	-	x	-	-	x	x	-	-	-	x	-	-	-	-	-	
інші поточні біологічні активи	1424	-	x	-	-	x	x	-	-	-	x	-	-	-	-	-	
Разом	1430	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	

3 рядка 1430 графа 5 і графа 14

вартість біологічних активів, придбаних за рахунок шльового фінансування

(1431)

3 рядка 1430 графа 6 і графа 16

залишкова вартість довгострокових біологічних активів, первісна вартість

(1432)

поточних біологічних активів і справедлива вартість біологічних активів, утраних унаслідок надзвичайних подій

(1433)

балансова вартість біологічних активів, щодо яких існують передбачені

законодавством обмеження права власності

XV. Фінансові результати від первісного визнання та реалізації сільськогосподарської продукції та додаткових біологічних активів

Найменування показника	Код рядка	Вартість первісного визнання	Витрати, пов'язані з біологічними перетвореннями		Результат від первісного визнання		Уцінка	Виручка від реалізації	Собівартість реалізації	Фінансовий результат (прибуток +, збиток -) від реалізації	
			дохід	витрати	дохід	витрати				реалізації	первісного визнання та реалізації
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	
Продукція та додаткові біологічні активи рослинництва - усього	1500	-	(-)	-	(-)	-	-	(-)	-	-	-
у тому числі:											
зернові і зернобобові	1510	-	(-)	-	(-)	-	-	(-)	-	-	-
з них:											
пшениця	1511	-	(-)	-	(-)	-	-	(-)	-	-	-
соя	1512	-	(-)	-	(-)	-	-	(-)	-	-	-
соншник	1513	-	(-)	-	(-)	-	-	(-)	-	-	-
ріпак	1514	-	(-)	-	(-)	-	-	(-)	-	-	-
цукрові буряки (фабричні)	1515	-	(-)	-	(-)	-	-	(-)	-	-	-
картопля	1516	-	(-)	-	(-)	-	-	(-)	-	-	-
плоди (зерняткові, кісточкові)	1517	-	(-)	-	(-)	-	-	(-)	-	-	-
інша продукція рослинництва	1518	-	(-)	-	(-)	-	-	(-)	-	-	-
додаткові біологічні активи рослинництва	1519	-	(-)	-	(-)	-	-	(-)	-	-	-
Продукція та додаткові біологічні активи тваринництва - усього	1520	-	(-)	-	(-)	-	-	(-)	-	-	-
у тому числі:											
приріст живої маси – усього	1530	-	(-)	-	(-)	-	-	(-)	-	-	-
з нього:											
великої рогатої худоби	1531	-	(-)	-	(-)	-	-	(-)	-	-	-
свиней	1532	-	(-)	-	(-)	-	-	(-)	-	-	-
молоко	1533	-	(-)	-	(-)	-	-	(-)	-	-	-
вовна	1534	-	(-)	-	(-)	-	-	(-)	-	-	-
яйця	1535	-	(-)	-	(-)	-	-	(-)	-	-	-
інша продукція тваринництва	1536	-	(-)	-	(-)	-	-	(-)	-	-	-
додаткові біологічні активи тваринництва	1537	-	(-)	-	(-)	-	-	(-)	-	-	-
продукція рибицтва	1538	-	(-)	-	(-)	-	-	(-)	-	-	-
1539	-	-	(-)	-	(-)	-	-	(-)	-	-	-
Сільськогосподарська продукція та додаткові біологічні активи - разом											

Керівник

Олеся ОСТРОВСЬКА-ЛЮГА

Головний бухгалтер

Марина ЗОТОВА

Додаток 1
до Національного положення (стандарту)
бухгалтерського обліку 1 "Загальні вимоги до фінансової звітності"

Підприємство **ДЕРЖАВНЕ ПІДПРИЄМСТВО "НАЦІОНАЛЬНИЙ КУЛЬТУРНО-МИСТЕЦЬКИЙ ТА МУЗЕЙНИЙ КОМПЛЕКС "МИСТЕЦЬКИЙ АРСЕНАЛ"** за ЄДРПОУ 33403498
Територія **М.КИЇВ** за КАТОТТГ 1 UA80000000000624772
Організаційно-правова форма господарювання **Державне підприємство** за КОПФГ 140
Вид економічної діяльності **Функціонування музеїв** за КВЕД 91.02

Середня кількість працівників ² 91
Адреса, телефон **вулиця ЛАВРСЬКА, буд. 10-12, м. КИЇВ, М.КИЇВ обл., 01010** 2885225
Одиниця виміру: тис. грн. без десятичного знака (окрім розділу IV Звіту про фінансові результати (Звіту про сукупний дохід) (форма №2), грошові показники якого наводяться в гривнях з копійками)
Складено (зробити позначку "ч" у відповідній клітинці):
за національними положеннями (стандартами) бухгалтерського обліку
за міжнародними стандартами фінансової звітності

ДОКУМЕНТ ПРИЙНЯТО

V

Баланс (Звіт про фінансовий стан)
на **31 грудня 2021** р.
Форма №1 Код за ДКУД 1801001

А К Т И В	Код рядка	На початок звітного періоду	На кінець звітного періоду
1	2	3	4
I. Необоротні активи			
Нематеріальні активи	1000	1 817 008	1 816 812
первісна вартість	1001	1 818 067	1 818 077
накопичена амортизація	1002	1 059	1 265
Незавершені капітальні інвестиції	1005	406 325	453 648
Основні засоби	1010	22 650	23 566
первісна вартість	1011	53 731	56 686
знос	1012	31 081	33 120
Інвестиційна нерухомість	1015	-	-
Первісна вартість інвестиційної нерухомості	1016	-	-
Знос інвестиційної нерухомості	1017	-	-
Довгострокові біологічні активи	1020	-	-
Первісна вартість довгострокових біологічних активів	1021	-	-
Накопичена амортизація довгострокових біологічних активів	1022	-	-
Довгострокові фінансові інвестиції: які обліковуються за методом участі в капіталі інших підприємств	1030	-	-
інші фінансові інвестиції	1035	-	-
Довгострокова дебіторська заборгованість	1040	1 843	635
Відстрочені податкові активи	1045	-	-
Гудвіл	1050	-	-
Відстрочені аквізиційні витрати	1060	-	-
Залишок коштів у централізованих страхових резервних фондах	1065	-	-
Інші необоротні активи	1090	-	-
Усього за розділом I	1095	2 247 826	2 294 661
II. Оборотні активи			
Запаси	1100	3 920	3 452
Виробничі запаси	1101	3 475	3 268
Незавершене виробництво	1102	-	-
Готова продукція	1103	-	-
Товари	1104	445	184
Поточні біологічні активи	1110	-	-
Депозити перестраховання	1115	-	-
Векселі одержані	1120	-	-
Дебіторська заборгованість за продукцію, товари, роботи, послуги	1125	58	29
Дебіторська заборгованість за розрахунками: за виданими авансами	1130	-	-
з бюджетом	1135	9 197	7 830
у тому числі з податку на прибуток	1136	744	710
Дебіторська заборгованість за розрахунками з нарахованих доходів	1140	-	-
Дебіторська заборгованість за розрахунками із внутрішніх розрахунків	1145	-	-
Інша поточна дебіторська заборгованість	1155	4 531	4 671
Поточні фінансові інвестиції	1160	-	-
Гроші та їх еквіваленти	1165	3 770	6 375
Готівка	1166	27	14
Рахунки в банках	1167	3 743	6 361
Витрати майбутніх періодів	1170	40	86
Частка перестраховика у страхових резервах	1180	-	-
у тому числі в: резервах довгострокових зобов'язань	1181	-	-
резервах збитків або резервах належних виплат	1182	-	-

резервах незароблених премій	1183	-	-
інших страхових резервах	1184	-	-
Інші оборотні активи	1190	1 568	1 053
Усього за розділом II	1195	23 084	23 496
III. Необоротні активи, утримувані для продажу, та групи вибуття	1200	-	-
Баланс	1300	2 270 910	2 318 157

Пасив	Код рядка	На початок звітного періоду	На кінець звітного періоду
1	2	3	4
I. Власний капітал			
Зареєстрований (пайовий) капітал	1400	5 078	5 078
Внески до незареєстрованого статутного капіталу	1401	-	-
Капітал у дооцінках	1405	-	-
Додатковий капітал	1410	1 950 511	1 952 988
Емісійний дохід	1411	-	-
Накопичені курсові різниці	1412	-	-
Резервний капітал	1415	-	-
Нерозподілений прибуток (непокритий збиток)	1420	(11 336)	(13 311)
Неоплачений капітал	1425	(-)	(-)
Вилучений капітал	1430	(-)	(-)
Інші резерви	1435	-	-
Усього за розділом I	1495	1 944 253	1 944 755
II. Довгострокові зобов'язання і забезпечення			
Відстрочені податкові зобов'язання	1500	-	-
Пенсійні зобов'язання	1505	-	-
Довгострокові кредити банків	1510	-	-
Інші довгострокові зобов'язання	1515	119 600	119 600
Довгострокові забезпечення	1520	-	-
Довгострокові забезпечення витрат персоналу	1521	-	-
Цільове фінансування	1525	319	374
Благодійна допомога	1526	-	-
Страхові резерви	1530	-	-
у тому числі: резерв довгострокових зобов'язань	1531	-	-
резерв збитків або резерв належних виплат	1532	-	-
резерв незароблених премій	1533	-	-
інші страхові резерви	1534	-	-
Інвестиційні контракти	1535	-	-
Призовий фонд	1540	-	-
Резерв на виплату джек-поту	1545	-	-
Усього за розділом II	1595	119 919	119 974
III. Поточні зобов'язання і забезпечення			
Короткострокові кредити банків	1600	-	-
Векселі видані	1605	-	-
Поточна кредиторська заборгованість за: довгостроковими зобов'язаннями	1610	-	-
товари, роботи, послуги	1615	38	165
розрахунками з бюджетом	1620	-	-
у тому числі з податку на прибуток	1621	-	-
розрахунками зі страхування	1625	-	-
розрахунками з оплати праці	1630	9	18
Поточна кредиторська заборгованість за одержаними авансами	1635	-	-
Поточна кредиторська заборгованість за розрахунками з учасниками	1640	-819	-453
Поточна кредиторська заборгованість із внутрішніх розрахунків	1645	-	-
Поточна кредиторська заборгованість за страховою діяльністю	1650	-	-
Поточні забезпечення	1660	1 663	2 277
Доходи майбутніх періодів	1665	199 320	245 621
Відстрочені комісійні доходи від перестраховиків	1670	-	-
Інші поточні зобов'язання	1690	6 527	5 800
Усього за розділом III	1695	206 738	253 428
IV. Зобов'язання, пов'язані з необоротними активами, утримуваними для продажу, та групами вибуття	1700	-	-
V. Чиста вартість активів недержавного пенсійного фонду	1800	-	-
Баланс	1900	2 270 910	2 318 157

Керівник

Головний бухгалтер

ОЛЕСЯ
БОГДАНІВ
НА

Олесь ОСТРОВСЬКА-ЛЮТА

Марина ЗОТОВА

¹ Коefіцієнт адміністративно-територіальних одиниць та територій територіальних громад.
² Визначається в порядку, встановленому центральним органом виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері статистики.

РОЗДІЛ 8
ПАРТНЕРИ

Після складного і непередбачуваного 2020 року, наступний 2021 рік в Арсеналі був достатньо насиченим. Нам вдалося показати відвідувачам три повноцінні виставкові проекти, провести два фестивалі та низку музично-перформативних подій. Команда Мистецького арсеналу вже мала досвід роботи в умовах нової епідемічної ситуації й ефективно цей досвід використовувала. Зокрема, під час підготовки та проведення Міжнародного фестивалю «Книжковий Арсенал» було враховано декілька сценаріїв, які команда мала застосовувати залежно від епідемічної ситуації в країні.

В умовах економічної нестабільності та суттєвого скорочення бюджетного фінансування всі ці проекти було б складно реалізувати без грантової та партнерської підтримки від українських та міжнародних культурних організацій. Так, виставковий проект про білоруське протестне мистецтво «Кожны дзень. Мистецтво. Солідарність. Спротив» було підтримано Міжнародним фондом «Відродження», представництвами Фонду Конрада Аденауера в Україні, Фонду ім. Гайнріха Бьоля в Києві, «Фонду Фрідріха Науманна за Свободу» в Україні та Білорусі, Фонду Ганса Зайделя в Україні, регіональним офісом Фонду ім. Фрідріха Еберта «Діалог Східна Європа», а також Білоруським фондом культурної солідарності. Виставкові проекти «Чутливість», «Футуромарення» та фестиваль «NEOсвітній Арсенал» були успішно реалізовані в рамках грантових програм Українського культурного фонду. Міжнародний фестиваль «Книжковий Арсенал» вдалося здійснити у форматі посилених заходів безпеки, зумовлених пандемією, зокрема завдяки значній співпраці з інституційними та корпоративними партнерами. Також, важливу підтримку різноманітним проектам протягом усього року надавали Британська Рада в Україні, Goethe-Institut в Україні та посольства багатьох держав.

Великий та малий бізнес протягом року допомагали Арсеналу вирішувати програмні та логістичні завдання. З кожним із партнерів ми вибудовуємо власну історію взаємодії, знаходимо спільні цінності та цілі – це й допомагає зробити співпрацю ефективною та продуктивною. Як і попередніми роками, для нас були важливі як прямі фінансові внески, так і допомога pro bono – послугами, на яких спеціалізується компанія. Так зокрема цей рік відзначився успішною співпрацею з компанією «ІКС-Маркет», завдяки якій ми контролювали кількість відвідувачів у приміщеннях та на території Арсеналу під час проведення фестивалів, що дало нам змогу дотримуватись актуальних обмежень під час проведення масових заходів.

ІНСТИТУЦІЙНІ ПАРТНЕРИ

Zinteco
Uklon
ІКС-Маркет
Мережа готелів Premier
Дизайн-готель 11 Mirrors
Мережа апарт-готелів Senator
Готельний комплекс Globe Runner
Універсальна клініка «Оберіг»
Plastics
Кунсттранс-Київ
Квитки онлайн kontramarka.ua

ПАРТНЕРИ ПРОЄКТІВ І СПЕЦІАЛЬНИХ ПРОГРАМ

House of Europe
Zagoriy Foundation
VISA
Креативна Європа Україна
Міжнародний фонд «Відродження»
Український культурний фонд
Український інститут книги
Український інститут
Австрійський культурний форум у Києві
Британська Рада в Україні
Білоруський фонд культурної солідарності
Goethe-Institut в Україні
Lithuanian Culture Institute
Польський Інститут у Києві
Чеський центр у Києві
Посольство Держави Ізраїль в Україні
Посольство Німеччини в Україн
Посольство США в Україні
Посольство Швейцарії в Україні
Представництво Європейського Союзу в Україні
Представництво Фонду Конрада Аденауера в Україні
Представництво Фонду ім. Гайнріха Бьоля в Києві
Регіональний офіс Фонду
ім. Фрідріха Еберта «Діалог Східна Європа»
Представництво «Фонду Фрідріха Науманна за Свободу»
в Україні та Білорусі
Представництво Фонду Ганса Зайделя в Україні
Frankfurter Buchmesse
Leipziger Buchmesse
Kaunas 2022 European Capital of Culture
Schaubühne Lindenfels, Leipzig
StAnza, Scotland's International Poetry Festival
Департамент мистецтва і культури
Управління уряду Нижньої Австрії

Департамент міжнародного співробітництва
міста Лейпцига
Директорат публічної дипломатії
та комунікацій МЗС України
Федеральний департамент закордонних справ Швейцарії
АБУК
Агенція АртПоле
VavaBooks. Простір української дитячої книги
ВГО Українська бібліотечна асоціація
ГО «Трудові ініціативи»
ГО «Культурна ініціатива «БУКМОЛЬ»
Гуманітарна освітня платформа LITOSVITA
Depositphotos
Журнал Однокласник
izhakultura
Club of Creative Philosophy
Клуб ілюстраторів Pictoric
kniga.biz.ua
Куншт
Літературне об'єднання «Зоряна фортеця»
Літературно-перекладацький фестиваль Translatorium
LoraShen
Megogo
Poparada
Projector
Resident Books
SiteGist
Studio PIAF, Bern
Tactical Tech, Berlin
Telegraf.Design
Ukrainer
Urban Curators
Феєрія Мандрів
Центр Солідарності
Школа каліграфії «Арт і Я»
Школа бізнесу Нової Пошти
Галерея Артсвіт
Галерея РА
Івано-Франківський ЦСМ
Міжнародний фестиваль сучасної
фотографії Odesa Photo Days
Музей харківської школи фотографії
Odesa International Film Festival
Центр сучасного мистецтва M17
Школа фотографії Віктора Марущенко
Щербенко Арт Центр
Групуов Art Collection
PinchukArtCentre
Stedley Art Foundation
Zenko Foundation
5.6 Magazine та 5.6 Store
Державна наукова архітектурно-будівельна бібліотека

ім. В. Г. Заболотного
Музей етнографії та художнього промислу
Інституту народознавства НАН України
Музей історії міста Києва
Музей театрального,
музичного та кіномистецтва України
Національна бібліотека України
імені В. І. Вернадського
Національний музей «Київська картинна галерея»
Національний музей літератури України
Національний музей Тараса Шевченка
Національний художній музей України
Національний центр Олександра Довженка
Одеський історико-краєзнавчий музей
Одеський літературний музей
Харківський літературний музей
Харківський художній музей
Харківська художня галерея ім. С. І. Васильківського
Херсонський обласний краєзнавчий музей
Художній музей, м. Дніпро
Центральний державний архів-музей
літератури і мистецтва України
Центральний державний
кінофотофоноархів України імені Г. С. Пшеничного

КОЛЕКЦІОНЕРИ

Андрій Адамовський
Дмитро Горбачов
Тетяна і Борис Гриньови
Євген Деменко
Едуард Димшиць
Євген Карась
Олександр Марков
Ярина Цимбал

МЕДІАПАРТНЕРИ

Читомо
UA: Радіо Культура
BBC News
Белсат TV
1+1 Media Group
Еспресо
Media Light Group
Radio ROKS
Український тиждень

РОЗДІЛ 9

КОМАНДА І КОНТАКТИ

КОМАНДА МИСТЕЦЬКОГО АРСЕНАЛУ У 2021 РОЦІ

Генеральна директорка
Олеся Островська-Люта

Заступниця генеральної директорки з музейної та виставкової діяльності
Юлія Ваганова

Заступниця генеральної директорки з питань сучасного мистецтва та музейної справи
Ольга Жук

Заступниця генеральної директорки з програмних питань
Анна Погрібна

Заступник генеральної директорки з розвитку
Мар'ян Манько

Заступник генеральної директорки з інженерно-технічних та господарських питань
Володимир Бабюк

Відділ зв'язків з громадськістю

Тетяна Пушнова
Олександр Попенко
Марія Громова
Софія Куц
Анастасія Євсікова
Олександра Гаврилюк
Дарія Жданова

Відділ юридичного забезпечення та претензійно-договірної роботи
Олександр Тимчук
Юлія Розенко

Відділ кадрів і документального забезпечення
Галина Терещенко
Олена Шевченко
Наталія Шрамко

Відділ бухгалтерського обліку та звітності

Марина Зотова
Лариса Кульчицька
Сергій Войтенко
Світлана Тележинецька
Вікторія Дмитрук
Аліна Москаленко
Яна Волошинова
Тамара Кондратенко

Відділ розвитку партнерств та послуг для відвідувачів

Юлія Коломак
Тетяна Потеруха
Інна Бондар
Ірина Білан
Євгенія Павлова
Катерина Волочнюк
Леся Лук'янець
Тетяна Середюк

Сектор організаційного забезпечення заходів

Анна Зателепа
Анна Боса

Відділ з публічних закупівель

Анна Софіщенко
Анастасія Гладиш
Олександр Ребенок
Олена Коваленко

Відділ музейної справи

Ольга Мельник
Вікторія Величко
Ігор Оксаметний
Олена Оногда
Олександр Принь
Ганна Човник

Відділ літературної та книжкової справи

Оксана Хмельовська
Юлія Козловець
Наталія Драпак
Тетяна Родіонова
Віра Кружиліна
Мар'яна Кіра

Літературна лабораторія

Оксана Щур
Тетяна Коробка

Відділ програм сучасного мистецтва

Соломія Савчук
Наталія Чичасова
Катерина Тихоненко
Максим Горбацький

Відділ освітніх програм

Софія Рябчук
Катерина Макарова
Ніколь Катенкарій
Анастасія Яблонська
Юлія Бердіярова

Відділ дизайну та експозиційної роботи

Лера Гуєвська
Алла Сорочан
Костянтин Марценківський
Сергій Діптан

Куратор проєктів сучасного мистецтва

Олександр Соловійов

Адміністративна помічниця

Марина Лимаренко

Начальник охорони

Сергій Суліма

Охорона праці і цивільний захист

Петро Тарнавський

Відділ програмного забезпечення, інформатизації та зв'язку

Андрій Касперський
Сергій Свищук
Роман Гончаренко
Юрій Хоменко

Відділ експлуатації

Віталій Терновий
Віталій Грушко
Олександр Бутенко
Ігор Троценко
Юрій Мельничук
Дмитро Гашинов

Господарський відділ

Олексій Чорний
Валерій Рожок
Тетяна Гаврилюк
Ніна Скрипченко
Валерій Золотін

Дирекція з реконструкції та будівництва

Віталій Галунко
Юрій Петров
Валентина Обухан
Олександр Плешков
Сергій Стоян

КОНТАКТИ

вул. Лаврська, 10–12, м. Київ, 01010
+38(044) 288 52 25

office@artarsenal.gov.ua
press@artarsenal.gov.ua

